ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

1889

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ–ΙΟΥΝΙΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ 6. — ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπόλεη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ
ΕΚΔΟΤΑΙ
Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ ΤΗΙ ΟΔΩΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 14 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

Ἀριθ. **686** — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΔ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ'. | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.- Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθεναγωγείου 14. | 10 Φεβρουαρ. 1889

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Ο ΠΑΠΟΥΛΑΚΗΣ

Γ'.

Ἐξακολούθησις τοῦ κηρύγματος. — Τὸ ὑπουργεῖον καὶ αἱ διαθέσεις του. — Ὁ Τόμος. — Ἡ πρώτη Σύνοδος καὶ ἡ Ῥωσσία. — Κωλέττης καὶ Ὄθων. — Οἱ εὐφυεῖς τοῦ Παυσιλύπου. — Σπάνις ἀρχιερέων. — Τυπογραφικὸν λάθος καταχθόνιον. - Τὸ ζήτημα τῆς διαδοχῆς.

Τὰ γεγονότα ἅτινα διηγήθημεν ἀναφέρονται εἰς τὴν πρώτην περίοδον τοῦ σταδίου τοῦ Παπουλάκη, ἥτις διήκει μέχρι τοῦ 1851. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο φαίνεται ὅτι ἐξηκολούθησεν ἐκ διαλειμμάτων τὸ κήρυγμά του καὶ μετὰ τὴν ἄρνησιν τῆς Συνόδου καὶ ὅτι ἐπεσκέφθη πλὴν τῶν μνημονευθεισῶν καὶ ἄλλας ἐκ τῶν ὁμόρων ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου. Νύξεις περὶ τούτου δὲν ὑπάρχουσι, διότι τότε ἡ προσοχὴ τοῦ τύπου καὶ τοῦ κοινοῦ τῆς πρωτευούσης ἀπερροφᾶτο ὑπὸ τῶν ἄλλων σπουδαιοτέρων γεγονότων τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς καὶ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ 1850 ἀναφυέντος σοβαροῦ διεθνοῦς ἐπεισοδίου τοῦ ἰουδαίου Πατσιφίκου, τοῦ ἀπολήξαντος εἰς τὸν αὐθαίρετον ἀποκλεισμὸν τοῦ Πειραιῶς παρὰ τοῦ ἄγγλου στολάρχου Πάρκερ. Ἄλλως τε τὸ κήρυγμα τοῦ μοναχοῦ ἦτο ἀκόμη μεμετρημένον, ἔλειπεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ δὲν διεφαίνετο ἀκόμη ὁ ὑποκεκρυμμένος πολιτικὸς σκοπὸς καὶ ἡ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις παραγομένη ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσις ἀκόμη δὲν εἶχε προσλάβει τὸν κατόπιν ἐκδηλωθέντα ἐπικίνδυνον καὶ αὐτόχρημα στασιαστικὸν χαρακτῆρα.

Κατὰ τὸ 1851 ἐχορηγήθη εἰς τὸν μοναχὸν ἡ ἄδεια τοῦ κηρύγματος παρὰ τῆς Συνόδου. Βραδύτερον, μετὰ τὸν ἐπελθόντα ἀναβρασμόν, ἐφημερίδες τινὲς ἐκ τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐκάκιζον τὸ τότε ὑπουργεῖον ὡς εὔνουν πρὸς τὸν Χριστόφορον καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτρέψαν αὐτῷ τὸ κήρυγμα. Τὸ ὑπουργεῖον ἐν ἔτει 1851 συνέκειτο ὡς ἑξῆς· πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ἦτο ὁ ναύαρχος Ἀντ. Κριεζῆς, ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ὁ Δ. Χριστίδης, ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ὁ Σ. Μίλιος, ὑπουργοὶ δὲ τῶν ἐσωτερικῶν, τῶν ἐξωτερικῶν, τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δικαιοσύνης μέχρι τῆς 30 Ἀπριλίου οἱ Γ. Νοταρᾶς, Π. Δηλιγιάννης, Ν. Κορφιωτάκης καὶ Α. Πάικος, ἀπὸ δὲ τῆς 10 Ἀπριλίου μέχρι τέλους τοῦ ἔτους οἱ Δ. Μελετόπουλος, Α. Πάικος, Π. Βάρβογλης, Ι. Δαμιανός. Ἐκ τῶν προσώπων τούτων ἀνευρίσκομεν τῷ ὄντι καὶ τινα ἀνήκοντα εἰς τὰς τάξεις τῶν Ναπαίων, τουτέστι τοῦ κόμματος τῶν Ῥωσσοφρόνων, οἵτινες ἐθεωρήθησαν ἂν οὐχὶ ὡς εἰσηγηταὶ τοὐλάχιστον ὅμως ὡς εὐνοοῦντες τὸ κίνημα, διότι ῥωσσόφρονες ἐθεωροῦντο οἱ ὑπουργοὶ Πάικος καὶ Σπύρος Μίλιος. Πλὴν καὶ ἐὰν ὑποθέσωμεν ποιάν τινα ἀνοχὴν κατ' ἀρχάς, ὅτε τὸ πρᾶγμα ἦτο ἀσήμαντον, ἡ δεδοκιμασμένη ἀφοσίωσις τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν πρὸς τὸν θρόνον ἀποκρούει πᾶσαν ὑπόνοιαν περὶ ἐπιβουλῆς.

Ἀλλὰ πρὸς μείζονα κατανόησιν τῶν συμβάντων δέον νὰ προταχθῶσι πληροφορίαι τινὲς περὶ τῶν τότε πολιτικῶν περιστάσεων.

Ἐκ τῶν φλογερωτάτων ζητημάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο τὸ τοῦ Τόμου λεγόμενον δηλαδὴ τὸ τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ζήτημα αὐτὸ περὶ τῆς ἱδρύσεως ἀνεξαρτήτου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀνεκινήθη ἀπὸ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ ἐγένετο ἀφορμὴ ὅπως ἐκδηλωθῶσιν ἐν Ἑλλάδι αἱ πρῶται ἀντιδυναστικαὶ τάσεις. Ἡ Ἀντιβασιλεία οὐχὶ ἐμφρόνως σπεύδουσα προκειμένου περὶ πράξεως σοβαρᾶς καὶ θιγούσης τὰς βαθείας θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τοῦ λαοῦ προέβη κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1833 εἰς σύγκλησιν συνόδου τῶν ἐν Ἑλλάδι διωρισμένων ἢ καὶ παρόντων ἀρχιερέων, συνελθοῦσαν εἰς Ναύπλιον καὶ τὴν 4 Αὐγούστου ἐδημοσιεύθη ἡ περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας διακήρυξις, ἡ καθιεροῦσα ὡς κοσμικὸν ἀρχηγὸν τῆς Ὀρθοδόξου ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας τὸν πρεσβεύοντα τὸ καθολικὸν δόγμα βασιλέα καὶ ἀναθέτουσα τὴν διοίκησιν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν εἰς πενταμελῆ σύνοδον ἀρχιερέων παρὰ τοῦ βασιλέως διοριζομένων. Ἡ ἐπὶ τούτῳ δυσαρέσκεια τοῦ λαοῦ ὑπῆρξεν ἐμφανής, ἐπιδεικτικωτέρα δ' ἔτι ἐξεδηλώθη ἡ ἀπαρέσκεια τῆς

Ρωσσίας διότι ὅτε τὴν 6 Αὐγούστου ἑορτὴν τῆς Μεταμορφώσεως ἐγένετο ἡ ἐπίσημος ἐγκατάστασις τῆς πρώτης Ἱερᾶς Συνόδου, μόνα τὰ τηλεβόλα τῶν ἐν Ναυπλίῳ ναυλοχούντων ρωσσικῶν πλοίων ἐσίγησαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἑορτασίμων πυροβολισμῶν καὶ μόνον αὐτῶν οἱ ἱστοὶ ἐφαίνοντο γυμνοὶ σημαιῶν, τὴν δὲ διαγωγὴν ταύτην τῶν Ρώσσων ἐπεδοκίμασεν ἀνεπιφυλάκτως ὁ λαός. Ἡ τοιαύτη ἀπότομος ἀπόσπασις τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κοινῆς μητρὸς καὶ ἡ ἐκκλαίκευσις τῶν μοναστηρίων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον διενεργηθεῖσα ἐθεωρήθησαν παρὰ τοῦ πλήθους οἱονεὶ ἀσεβὴς ἐπέμβασις τῆς Ἀντιβασιλείας εἰς τὰ θρησκευτικὰ τοῦ ἔθνους αἰσθήματα, ἡ δὲ δυσαρέσκεια δεξιῶς ὑποθαλπομένη ὑπὸ τῆς ρωσσικῆς πολιτικῆς προέβη καὶ μέχρι τοῦ σχηματισμοῦ μυστικῆς ἑταιρίας καθ' ὑπόδειγμα τῆς τῶν Φιλικῶν διοργανωθείσης καὶ σκοπὸν ἔχούσης τὴν περιφρούρησιν τῆς ὀρθοδοξίας. Ἡ ἀντίδρασις ἀπέκτα μείζονα ἔτι σημασίαν ἐκ τῆς φήμης καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ ἐνδόξου Κολοκοτρώνη, ὅστις ἐκ πεποιθήσεως ἀποκλίνων πρὸς τὴν Ρωσσίαν καὶ ἔχων ἄλλως τε δικαίας ἀφορμὰς παραπόνων κατὰ τῆς Ἀντιβασιλείας, σκαιῶς παραγνωρισάσης τὰς μεγάλας αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἔθνος ἐκδουλεύσεις, ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς. Ἔτι μᾶλλον δ' ἐξῆψε τὰ πνεύματα ἡ ἀπάντησις τοῦ πρίγκηπος Νεσελρῶδ πρὸς ἐπιστολὴν ἀπευθυνθεῖσαν αὐτῷ παρὰ τοῦ Κολοκοτρώνη, δι' ἧς ὁ ῥῶσσος πρωθυπουργὸς διατανῶν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Τσάρου ὑπὲρ τοῦ ὁμοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ, συνίστα εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐμμονὴν καὶ πίστιν εἰς τὰ δόγματα τῆς θρησκείας των. Ἡ ἀπάντησις αὕτη, ἧς πολυάριθμα διενεμήθησαν ἀντίγραφα, ἐθεωρήθη ὡς παρόρμησις τοῦ κραταιοῦ προστάτου πρὸς τοὺς ὑπερμάχους τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ ἐπέτεινε τὸν ἐρεθισμόν, οὗτινος ἐπακόλουθα ὑπῆρξαν ἡ γνωστὴ δίκη καὶ καταδίκη τοῦ γηραιοῦ στρατάρχου τῆς Πελοποννήσου καὶ ἡ ἐν Μάνῃ ἐκραγεῖσα στάσις.

Ἐν τούτοις τὸ ζήτημα περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἔμενεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐκκρεμές, μὴ ἐπερχομένου συμβιβασμοῦ παρὰ τὰς ἑκάστοτε διενεργουμένας διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχείου.

Τὸ αὐτοκέφαλον ἐθεσπίσθη καὶ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1844, ὅπερ διὰ τοῦ ἄρθρου 2 ἔχοντος ἀπαραλλάκτως ὅπως καὶ τὸ ὁμοιάριθμον ἄρθρον τοῦ νῦν ἐν ἰσχύι Συντάγματος, πλὴν τοῦ τελευταίου κώλου, ὥριζεν ὅτι: «ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὑπάρχει ἀναποσπάστως ἡνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαραλλάκτως ὡς ἐκεῖναι τοὺς τε ἱεροὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις· εἶνε δὲ αὐτοκέφαλος ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης Ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιερέων.»

Τὸ 1846 μάλιστα κατὰ τὴν πρώτην βουλευτικὴν περίοδον ἐγένετο σκέψις καὶ ἐργασία προκαταρκτικὴ πρὸς καταρτισμὸν καὶ ἐπιψήφισιν τοῦ περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νόμου, τότε δὲ συνέβη καὶ τὸ ἑξῆς ἀξιοσημείωτον. Ὁ πρωθυπουργὸς Κωλέτης μετέβη εἰς τ' Ἀνάκτορα ὅπως συνεργασθῇ μετὰ τοῦ βασιλέως, λόγου δὲ γενομένου περὶ τοῦ νομοσχεδίου, ὁ ἀοίδιμος Ὄθων ἐφάνη κατὰ τὴν συζήτησιν τόσον ἐγκρατὴς τοῦ θέματος καὶ τόσον κατὰ βάθος μελετήσας τὰ πρὸς αὐτὸ σχετικά, ὥστε ὁ Κωλέτης, ὅστις καίπερ εὐφυὴς καὶ νοήμων δὲν ἦτο ὅμως φιλόπονος, ἐδέησε νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι δὲν ἦτο ἐπαρκῶς προπαρασκευασμένος διὰ τὴν τοιαύτην συζήτησιν καὶ παρεκάλεσε τὸν βασιλέα νὰ καταρτίσῃ αὐτὸς ὅπως ἔκρινε κάλλιον τὸν νόμον. Ἀλλὰ τὰ παρεμπεσόντα γεγονότα ἀνέκοψαν τὴν νομοθετικὴν ταύτην ἐνέργειαν, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ οἱ Ρωσσόφρονες δὲν ἔπαυσαν ἀντενεργοῦντες ἐκ συστηματικῆς παραδόσεως κατὰ τῆς χειραφετήσεως τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ἣν ἡ Ρωσσία διὰ λόγους σχετιζομένους πρὸς τὰ τότε πολιτικά της σχέδια ἀπέκρουεν, ἐπιθυμοῦσα ἵνα πάντες οἱ ἐν τῇ ἑλλυρικῇ χερσονήσῳ ὀρθόδοξοι λαοὶ ὑπάγωνται ὑπὸ τὴν ἄμεσον πνευματικὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχείου. Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐπίσης οὐχὶ προθύμως ἔστερξεν ν' ἀπαλλοτριωθῇ τῶν ἀνέκαθεν καθιερωμένων κυριαρχικῶν αὐτῆς δικαιωμάτων, καὶ αἱ διαπραγματεύσεις διήρκεσαν μέχρι τοῦ 1850 ἕως οὗ νὰ πεισθῇ αὕτη ὅπως ἐκδώσῃ τὸν ἀναγνωρίζοντα τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἀρτισυστάτου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνοδικὸν Τόμον. Καὶ ὡς πρὸς τοὺς ὅρους τοὺς ἐμπεριεχομένους ἐν τῷ Τόμῳ καὶ ὑφ' οὓς ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία παρεῖχε τὴν συναίνεσίν της σφοδρὸς διεξήχθη ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον ἐν Ἀθήναις ἀγὼν μεταξὺ τῶν ἐξ εὐλαβείας ἢ ἐκ πολιτικοῦ συμφέροντος ὑποστηριζόντων τὰ πατροπαράδοτα δίκαια τῆς κορυφαίας καὶ ἀρχαιοτάτης τοῦ Γένους Ἐκκλησίας, οἵτινες ἦσαν τρόπον τινὰ οἱ Παλαιορθόδοξοι καὶ τῶν κηρυσσομένων ὑπὲρ τῆς πλήρους ἀνεξαρτησίας τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, οἵτινες ἐθεωροῦντο νεωτεροτεραι. Οἱ κυριώτεροι τῶν τελευταίων τούτων ἦσαν ὁ Θεόκλητος Φαρμακίδης, ὁ δημοσιεύσας καὶ τὸν Ἀντίτομον εἰς ἀπάντησιν τοῦ Τόμου, ἀντεπεξελθὼν ἐρρωμένως κατὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἐπιφυλάξεων, αἵτινες κατόπιν ἤρθησαν

παρὰ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τινες ἄλλοι λόγιοι, οὓς ὁ *Αἰών*, τὸ ὄργανον τῶν Ναπαίων ἀπεκάλει εἰρωνικῶς «εὐψυεῖς τοῦ Παυσιλύπου», ὡς συχνάζοντας εἰς τὸ οὕτως ἀποκαλούμενον καφενεῖον, κείμενον ἐν ᾗ θέσει εὑρίσκεται νῦν τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ ἐξοχικὸν τότε θεωρούμενον, διότι ἡ κυρίως πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἔληγε τότε εἰς τὰ Κανόνια, ἤτοι εἰς τὸν στρατῶνα τοῦ πυροβολικοῦ κείμενον ἐκεῖ ὅπου νῦν εὑρίσκεται τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Στέμματος.

Ἡ ἐπίσημος ἀναγνώρισις τῆς αὐτοκεφάλου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπεῖγε τότε τὰ μέγιστα, καθότι αἱ πλεῖσται τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ Κράτους ἦσαν κεναί, ἀποθανόντων βαθμηδὸν τῶν παλαιῶν ἱεραρχῶν τῶν ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας χειροτονηθέντων· νέοι δὲ ἀρχιερεῖς δὲν ἠδύναντο νὰ χειροτονηθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας πρὸ τῆς κανονικῆς ἀναγνωρίσεως αὐτῆς ἐπειδὴ ἄλλως ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὕτη διαφορὰ ἠδύνατο ν' ἀπολήξῃ εἰς σχίσμα. Ἡ σπάνις τῶν ἀρχιερέων ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὅτε μετὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος κατηρτίσθη ἡ πρώτη μετὰ τὸν νόμον Ἱερὰ Σύνοδος, μόλις ὑπῆρχον οἱ πρὸς καταρτισμὸν αὐτῆς ἀπαιτούμενοι πέντε ἀρχιερεῖς, οἵτινες ἦσαν ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Νεόφυτος, ὁ μητροπολίτης Σύρου καὶ Τήνου Δανιήλ, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κορίνθου Ἰωνᾶς, ὁ ἐπίσκοπος Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Βαρθολομαῖος καὶ ὁ ἐπίσκοπος Οἰτύλου Προκόπιος. Τὴν σπουδὴν δὲ τῆς Κυβερνήσεως καταδεικνύει τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νόμος συνταχθεὶς ὡς λέγεται παρ' Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, εἰσαχθεὶς εἰς τὴν βουλὴν τὴν 4 Ἰουνίου παρεπέμφθη ἀμέσως εἰς εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν σχηματισθεῖσαν τὴν ἑπομένην καὶ ἐψηφίσθη τὴν 7 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μετὰ συζήτησιν μόνον δίωρον.

Ἡ τοιαύτη λύσις ἀπήρεσκεν εἰς τὸν λαόν, ὅστις ραδιουργούμενος καὶ ὑπὸ τῆς πολιτικῆς δυσπίστως εἶχε πρὸς τὴν νέαν διαρρύθμισιν τῆς θρησκευτικῆς ἐξουσίας. Διὰ τοῦτο ὅτε ἀμέσως μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Συνόδου ἤρχισαν ἀλλεπάλληλοι διορισμοὶ καὶ χειροτονίαι ἀρχιερέων, καίτοι οἱ ἐκλεγέντες ἦσαν κληρικοὶ ἐνάρετοι καὶ εὐπαίδευτοι ὑπ' αὐτῆς τῆς κοινῆς γνώμης ὑποδεικνυόμενοι, οἷοι ὁ Πατρῶν καὶ κατόπιν Ἀθηνῶν γενόμενος Μισαὴλ ὁ Ἀποστολίδης, ὁ Μαντινείας Θεοφάνης ὁ Σιατιστεύς, ὁ Καλλίνικος Καστόρχης καὶ ἄλλοι, δὲν ἔλειψαν ἐπίβουλοι περὶ σιμωνίας διαδόσεις καὶ σπερμολογίαι. Χαρακτηριστικὴ εἶνε καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ *Αἰῶνος* γενομένη στρέβλωσις τοῦ ὀνόματος τοῦ τελευταίου τότε χειροτονηθέντος ἀρχιεπισκόπου Λακωνίας. Ὁ χειροτονηθεὶς ἐκαλεῖτο Σασανᾶς τὸ ἐπώνυμον, ὁ δὲ *Αἰὼν* ἀναγγέλλων τὴν χειροτονίαν ἔγραφεν· «Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐτελέσθη ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης ἡ χειροτονία τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λακεδαίμονος κ. *Σαταγᾶ*.» Ἂν τὴν μεταβολὴν διέπραξαν ἀκουσίως οἱ στοιχειοθέται, ὡς ἐνίοτε συμβαίνει, τὸ τυπογραφικὸν αὐτὸ παρόραμα ἦτο ὄντως καταχθόνιον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην. Ἀλλ' ὅμως ἡ ὀρθόδοξος δυσμένεια τῆς ρηθείσης ἐφημερίδος πρὸς τὰ θρησκευτικὰ ἐν γένει τῆς κυβερνήσεως μέτρα ἦτο τόσον δεδηλωμένη, ὥστε παρέχει τὸ ἐνδύσιμον πρὸς εὔλογον εἰκασίαν ὅτι κακεντρεχὴς πρόθεσις μᾶλλον ἢ παρόραμα ἐπήνεγκε τὴν στρέβλωσιν.

Ἕτερον ζήτημα λίαν σοβαρὸν καὶ ἐνδιαφέρον τὸ ἔθνος ἦτο τὸ τῆς διαδοχῆς. Ἡ ἀτεκνία τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους τῆς Ἑλλάδος ἦτο πλέον ἀναμφισβήτητος, κατὰ δὲ τὰ συμφωνηθέντα ἡ διαδοχὴ τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου ἐν περιπτώσει χηρείας αὐτοῦ ἔμελλε νὰ περιέλθῃ εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ὄθωνος, πρίγκιπα Λουϊτπόλδον, τὸν νῦν ἐν Βαυαρίᾳ ἀντιβασιλεύοντα, καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Οὗτος ὅμως νυμφευθεὶς ἐν ἔτει 1844 τὴν Αὐγούσταν θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Τοσκάνης, ρητὴν ὑπέγραψε συμφωνίαν ὅπως τὰ ἐκ τοῦ γάμου τούτου γεννηθησόμενα τέκνα πρεσβεύωσι τὸ καθολικὸν θρήσκευμα, τὸ τοιοῦτο δὲ ἀντέκειτο εἰς τὸ 40ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τοῦ 1844, ἀπαιτοῦντος ἵνα οἱ διάδοχοι τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου πρεσβεύωσι τὴν θρησκείαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἑπομένως ὡς ἐπίδοξος διάδοχος προεβάλλετο ὁ νεώτερος τοῦ Ὄθωνος ἀδελφὸς Ἀδαλβέρτος, ἐπίτηδες δὲ ὁ βασιλεὺς μετέβη εἰς Βαυαρίαν κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1850 καὶ παρέμεινε μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ ἑπομένου ἔτους κυρίως ὅπως κανονίσῃ τὸ ἀκανθῶδες αὐτὸ ζήτημα τῆς διαδοχῆς. Καὶ ἐλύθη μὲν τοῦτο βραδύτερον διὰ τῆς ἐν Λονδίνῳ ὑπογραφείσης τὴν 8 νοεμβρίου 1852 συνθήκης μεταξὺ τῶν τριῶν προστατίδων Δυνάμεων, τῆς Βαυαρίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, δι' ἧς ἀπεφασίζετο ὅτι «οἱ πρίγκιπες τοῦ Βαυαρικοῦ οἴκου, οἱ καλούμενοι ὑπὸ τῆς συνθήκης τοῦ 1832 καὶ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ Στέμματος τῆς Ἑλλάδος ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς Ὄθων ἀποβιώσει ἄνευ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν γνησίων καὶ νομίμων ἀπογόνων, δὲν δύνανται ν' ἀναβῶσι τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος εἰμὴ συμμορφούμενοι μὲ τὸ ἄρθρον 40 τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος.» Πλὴν αἱ τοιαῦται ἐναντιότητες καὶ χρονοτριβαὶ ἐξῆπτον ἔτι μᾶλλον τὴν κρυφίαν δυσαρέσκειαν καὶ ἀνησυχίαν τοῦ ἔθνους ζηλοτύπου πάντοτε περὶ τὴν διατήρησιν τῆς πατροπαραδότου θρησκείας του καὶ διακαῶς ποθοῦντος νὰ ἴδῃ μίαν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου βασιλεύοντα ὀρθόδοξον ἡγεμόνα, ὄνειρον συνδυαζόμενον πρὸς τὰς ἐπαγγελίας ἀρχαίων χρησμῶν, εἰς ὧν τὴν ἐπικειμένην ἐκπλή-

ρωσιν εἰλικρινῶς ἐπίστευεν. Ἴσως δὲ συνέτεινον εἰς ἐπαύξησιν τῆς δυσαρεσκείας του καὶ τινες σκευωρίαι τῇ ἐπιβούλῳ εἰσηγήσει τῆς ξένης πολιτικῆς διενεργούμεναι, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἀναφορὰ κυκλοφοροῦσα ἐν Σύρῳ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐπὶ σκοπῷ νὰ ὁρισθῇ διάδοχος τοῦ θρόνου ὁ Ἀδαλβέρτος καὶ ἀπέναντι τῆς ἐκ τοῦ Συντάγματος ὑποχρεωτικῆς αὐτοῦ ἐξωμόσεως τοῦ δυτικοῦ δόγματος, ὅπερ ἐπρέσβευεν.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

Βυζαντινὸν ἱστόρημα.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Τὰ λοιπὰ *σκεύη* (τρόπαια καὶ διάφορα ἔνσημα) τά τε *καμπιδικτόρια* (τὰ σήματα τὰ φερόμενα ὑπὸ τοῦ campiductores, ἤτοι γυμναστῶν τῶν στρατιωτῶν) καὶ τὰ *λάβουρα* (λάβαρα) καὶ *σίγνα* (γενικὴ ἔκφρασις ἐκ τοῦ: insignia, ἀλλ' ἰδίως ὀθόναι, φέρουσαι ἐπεικονισμένην τὴν προτομὴν τοῦ βασιλέως) ἔστησαν ὑποκάτω τῶν προρρηθέντων σκευῶν, κρατούμενα καὶ ταῦτα ὑπὸ τῶν *ἐλατῶν* τοῦ πρώτου *δρομωνίου* (κωπηλατῶν τοῦ πρώτου δρόμωνος). Οἱ ἐλᾶται οὗτοι ἐφόρεσαν *τῶν ταγματικῶν* (τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς τάξεις τῆς τε βασιλικῆς φρουρᾶς καὶ τῆς δημοτικῆς, διατελούσης ὑπὸ τὸν Ἔπαρχον τῆς πόλεως) τὰ *φρουνδᾶτα ἀλλάξιμα* (πολυτελῆ ἐνδύματα).

Ἔξωθεν τῶν *βήλων* (τριττὴ ἡ τῆς λέξεως ταύτης σημασία, ἤτοι α'.) τά πρὸ τῶν θυρῶν παραπετάσματα· β') αὐταὶ αἱ θύραι· καὶ γ'.) αἱ διάφοροι τῶν μεγιστάνων τάξεις, αἵτινες εἰσήρχοντο αἰρομένων τῶν παραπετασμάτων καὶ ἀνεπετασμένων τῶν θυρῶν. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν παραπετασμάτων), καὶ ἄνωθεν τῶν *ἀναβάθρων* (βάθρων) ἔστησαν οἱ *Μαγλαβῖται* (ῥαβδοῦχοι ἐκ τοῦ: manus, χεὶρ καὶ: claves, ῥάβδος, προηγούμενοι τοῦ Αὐτοκράτορος, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι lictores, καὶ τὴν ὁδὸν ἀνοίγοντες διὰ τοῦ πλήθους), φοροῦντες σκαραμάγγια καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία.

Μετὰ δὲ τούτους ἔστησαν οἱ τῆς μεγάλης *Ἑταιρίας* (τὰς ἑταιρίας ἀπετέλουν οἱ ἀλλογενεῖς δορυφόροι τοῦ Ἄνακτος καὶ τῶν Ἀνακτόρων Πέρσαι, Χάζαροι, Φράγκοι, Ἄγγλοι, κτλ. ἦσαν δὲ τρεῖς, ἡ μεγάλη, ἡ μέση, καὶ ἡ μικρά. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς πρώτης ἐκαλεῖτο Ἑταιριάρχης ἢ καὶ Ἐθνάρχης) Μακεδόνες, ἐπὶ τῶν *Ἐσωφορίων* (χιτώνων) φέροντες σπαθία *ζωστίκια* (ἐκ τελαμῶνος ἐξαρτώμενα) καὶ ἀργυρᾶ, μετὰ λοφίων διαχρύσων, βαστάζοντες καὶ *σκουτάρια* (ἀσπίδας ἐκ τοῦ: scutum) χρυσᾶ καὶ χαλκόχρυσα καὶ σιδηρᾶ, ὡς καὶ *μονοπέλυκα* (πελέκεις ἔχοντας μίαν ἀκμήν) καὶ *τσικούρια* (πελέκεις ἀμφιστόμους).

Κάτωθεν δὲ τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων ἔστη ἡ μεγάλη Ἑταιρία καὶ ἡ μεσαία, μετὰ τῶν *Φαρράνων* (σωματοφυλάκων, εἴτε ἐξ Αἰγύπτου, εἴτε ἐκ τῶν πέραν τοῦ Ὤξου χωρῶν) καὶ *Χαζάρων*, (ἔθνος Ἀραβικὸν ἐκ τῆς Κιμβρικῆς Χερσονήσου), πάντων φορούντων *σπαθία* καὶ βαστάζοντων σκουτάρια. Οἱ οἰκιακοὶ Πρωτοσπαθάριοι ἔστησαν εἰς τὴν *σωλέαν*, (ὁ περιφανέστερος τῆς ἐκκλησίας χῶρος πρὸ τοῦ Ἱεροῦ, ἐνίοτε διὰ δρυφάκτων περιβεβλημένος· ἐνταῦθα τὸ πρὸ τοῦ θρόνου μέρος τῆς αἰθούσης), ἔνθεν κἀκεῖθεν, φοροῦντες σκαραμάγγια πρασινορόδινα καὶ σπαθία. Μετ' αὐτοὺς ἔστησαν οἱ Σπαθαροκανδιδάτοι φοροῦντες σκαραμάγγια πολύχροα καὶ σπαθία, καὶ τὰ σπαθαροκανδιδατίκια. Μετ' αὐτοὺς οἱ Σπαθάριοι, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ πολύχροα σκαραμάγγια καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία, βαστάζοντες δὲ καὶ *διστράλια* dextralia, πελέκεις κρεμαινομένους διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός). Μετ' αὐτοὺς οἱ *Στράτορες*, (ἐμπροσθοφύλακες) φοροῦντες σκαραμάγγια *λευκολέοντας* (ἔχοντα χρυσοῦς λέοντας ἐπὶ λευκοῦ ἐδάφους), καὶ ἑτέρων χροιῶν καὶ *ἐξεμπλίων* (ἐκ τοῦ: exemplum, σχῆμα ἢ διάγραμμα), βαστάζοντες καὶ τὰ *στρατορίκια* (ῥάβδους, ἢ ἄλλα τοῦ ἀξιώματος τῶν Στρατόρων ἔνσημα).

Δεξιῶς δὲ πρὸς δύσιν, εἰς τὴν σύμπηξιν τῶν δύο βήλων, ἔξωθεν ἄνωθεν τῶν ἀναβάθρων, ἔστη τῆς μεγάλης Ἑταιρίας (ἐλλείπει ὁ Μάγιστρος), βαστάζων τὸ χρυσοῦφαντον σενδὲς βασιλικὸν *φλάμουλον* (εἶδος σημαίας ἐκ τοῦ: flammula, ἐξ οὗ καὶ τὸ: oriflamme), ἔνθεν δὲ κἀκεῖθεν τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων ἔξωθεν τῶν αὐτῶν βήλων ἔστησαν οἱ δύο Πρωτοελᾶται, βαστάζοντες τὰ χρυσᾶ βασιλικὰ φλάμουλα καὶ εἶθ' οὕτω καθεξῆς τῶν δύο Πρωτοελατῶν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἔστησαν πάντα τὰ χρυσᾶ *αὐρόκλαβα* (ἄγνωστα ταῦτα), καὶ σενδές, καὶ λοιπὰ βασιλικὰ φλάμουλα, ὑπὸ τῶν ἐλατῶν τῶν βασιλικῶν δρομώνων βασταζόμενα, φορούντων *τῶν ταγματικῶν τῶν τεσσάρων χροιῶν τὰ ἀλλάξιμα* (ἤτοι τὰς στολὰς τῶν τεσσάρων τοῦ Ἱπποδρόμου φατριῶν).

Οἱ δὲ *δημόται τῶν δύο μερῶν* (οἱ Βένετοι καὶ οἱ Πράσινοι), καὶ οἱ *ἀποστολῖται* ψάλται (ἐκ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων), ὁμοίως καὶ οἱ *ἁγιοσοφῖται* (οἱ τῆς ἁγίας Σοφίας) ἔστησαν ἐπὶ σκάμνων ὑψηλῶν, ἔνθεν κἀκεῖθεν τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων, εὐφημοῦντες καὶ ᾄδοντες *βασιλικὰ* (τροπάρια ἐξυμνοῦντα τοὺς Βασιλεῖς).

Καὶ οἱ μὲν δημόται ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν ἀλλάξιμα καὶ χρυσᾶ στεφάνια, βαστάζοντες καὶ τὰ ἑαυτῶν *ἐγχείρια* (τὰ καὶ *ὀθόνια* καὶ *ὠράρια* ἤτοι χειρόμακτρα, ἐν οἷς οἱ εἰς τὸ Παλάτιον εἰσιόντες Συγκλητικοὶ ἀπεμύττοντο καὶ ἀπέπτυον, λέγουσι τ' ἀρχαῖα σχόλια). Οἱ δὲ ἀποστολῖται καὶ ἁγιοσοφῖται ἐφόρεσαν τῶν ταγματικῶν τὰ φουνδᾶτα ἀλλάξιμα καὶ τοῦ *Σκέπτου* (τὸ Σκέπτον ἀπετέλουν οἱ εὐνοῦχοι σωματοφύλακες τῆς Αὐγούστης, ἐκ τοῦ: σκέπω καθ' ὅσον περιστοιχίζοντες αὐτήν, ἀπέκρυπτον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πλήθους) τὰ *ὁλόβλαττα* (ὁλοπόρφυρα) καὶ *ὑπὸ φυάλιον* καμίσια (ἤτοι καμίσια ἔχοντα φυάλιον, χιτῶνας ἔχοντας ἐρέαν ἢ κουκοῦλαν), καὶ τὰ τῶν ὑπουργούντων εἰς τὰς *καμάρας τῶν ιθ'. Ἀκουβίτων* (τὰς στοὰς τῶν δεκαεννέα τραπεζῶν, ἐκ τοῦ ἀκουμβίζειν, καθ' ὅσον οἱ αὐτοκράτορες κατά τινα ἐπίσημα γεύματα οὐδόλως ἐκάθηντο, ἀλλ' ἐπερείδοντο ἐπὶ τῶν τραπεζῶν κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον, ὡς ψηφῶς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Λουϊτπράνδος περὶ τοῦ μεγάλου συμποσίου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως).

Ὁ Λογοθέτης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δοχῆς καὶ αὐτὸς ἐφόρεσε λῶρον. Εἰς δὲ τὴν πύλην τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸν τρίκλινον τῶν Κανδιδάτων ἔστησαν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν οἱ τοῦ *Ἀριθμοῦ* (τῶν Νουμέρων) ἄρχοντες, καὶ αὐτοὶ μετὰ σκαραμαγγίων, φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία, καὶ βαστάζοντες σκουτάρια. Ἰστέον ὅτι αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς δοχῆς πάντες οἱ προρρηθέντες ἀπὸ τῶν πρωτοσπαθαρίων καὶ ἕως τοῦ ἐσχάτου ἀνθρώπου τοῦ φοροῦντος σκαραμάγγιον ἔστησαν ἕκαστος πρὸς τὸ ἴδιον τῆς χροιᾶς καὶ τοῦ ἐξέμπλου σκαραμάγγιον (ἤτοι ὁμοῦ οἱ ὁμοιομόρφως ἐνδεδυμένοι), ἤγουν οἱ τοὺς πρασινοῤῥοδίνους ἀετοὺς φοροῦντες ἔνθεν κἀκεῖθεν οἱ τοὺς *βόφους* (τὰ ἔχοντα ἐνύφασμένας εἰκόνας βοῶν ἢ βουβάλων) καὶ τοὺς πολυγύρους ἀετοὺς ὁμοίως, οἱ τὰς *θαλάσσας* (ἴσως τὰ ἔχοντα ἐνυφασμένας μαιάνδρους, ὡς τὰ μεταγενέστερα moiré) καὶ τοὺς λευκολέοντας ὁμοίως.

Οἱ δὲ Κανδιδάτοι ἔστησαν ἐν τῷ ἰδίῳ τρικλίνῳ ἔνθεν κἀκεῖθεν μετὰ τῶν ἰδίων σκαραμαγγίων, φοροῦντες τὰ *κανδιδατίκια*, καὶ ὄπισθεν αὐτῶν οἱ τοῦ Ἀριθμοῦ Μανδάτορες μετὰ σπαθίων καὶ σκουταρίων. Οἱ δὲ ἐλᾶται τῶν βασιλικῶν δρομώνων ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ τῶν Κανδιδάτων, πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας τοῦ *Κυρίου* (ἢ τοῦ Κύρου, ἐντὸς τῶν Ἀνακτόρων εὑρισκομένης) καὶ εἰς τὸν τρίκλινον, ἐν ᾧ τὸ Καμελαύκιον ἵσταται, καὶ οἱ Μάγιστροι γίνονται, καὶ εἰς τὸν Ὀνόποδα.

Μετὰ τούτους εἰς τὸν Πόρτηκα τοῦ Αὐγουστέως, ἤγουν εἰς τὴν Χρυσῆν Χεῖρα, ἔστησαν τὰ *ἀρχοντογεννήματα* (υἱοὶ τῶν μεγιστάνων) καὶ οἱ *σαπωνισταὶ* τοῦ *Βεστιαρίου* (οἱ καθαρίζοντες τὰ λινὰ ὑφάσματα τῆς ἱματιοθήκης) ὡς καὶ οἱ τοῦ *τραπεζίου*, φοροῦντες τὰ μὲν ἀρχοντογεννήματα τὰ ἑαυτῶν σκαραμάγγια καὶ σπαθία, οἱ δὲ σαπωνισταὶ Βεστιαρῖται τὰ *ἀτραβατικὰ χλανίδια*, (χλαμύδας πιθανῶς φαιοῦ χρώματος καὶ χρησίμους ἰδίως διὰ τοὺς πενθοῦντας) οἱ δὲ τοῦ τραπεζίου τὰ *ψευδοξέα* (πιθανῶς πορφυρᾶ κατωτέρας ποιότητος, πορφύρα ἐψευσμένη τὸ ἄνθος, λέγει ὁ Σχολιαστής,) κοντομάνικα.

Ἔξωθεν δὲ τῆς Χαλκῆς Πύλης τοῦ τρικλίνου τῶν Κανδιδάτων ἔστη ἔνθεν κἀκεῖθεν ἡ τοῦ *Δρουγγαρίου τῶν πλωίμων οὐσία* (τὰ πληρώματα τοῦ Χιλιάρχου τοῦ στόλου) καὶ ὁ μέγας *Πάμφυλος* (ὁ ἡγεμὼν πλοίων ἐκ Παμφυλίας, ἢ κατὰ τὸ ἐκεῖ ἔθος ναυπηγηθέντων, καὶ ὧν τὰ πληρώματα, Πάμφυλοι καλούμενα, συνεκροτοῦντο ἐκ ξένων, Ἰταλῶν, Ῥώσων, Τούρκων, Μαρδαϊτῶν, Σλαύων, κτλ.) βαστάζοντες *δόρκας* (δερματίνους Ἀραβικὰς ἀσπίδας) καὶ τὰ ἑαυτῶν φοροῦντες σπαθία.

Ἐν δὲ τῇ πρώτῃ Σχολῇ καὶ τῷ τρικλίνῳ τῶν Ἐξκουβίτων ἕως τοῦ αὐτοῦ Τριβουναλίου ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν αἱ οὐσίαι (τὰ πληρώματα) τῶν Παμφύλων, βαστάζοντες δόρκας καὶ φοροῦντες σπαθία. Οἱ δὲ Ἄρχοντες τῶν πλωίμων (τοῦ στόλου) ἔστησαν καὶ αὐτοὶ ἔνθεν κἀκεῖθεν ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν οὐσίαν (παρὰ τὸ ἴδιον σῶμα). Ἐν δὲ τῷ Τριβουναλίῳ ἔστη ἔνθεν κἀκεῖθεν *ἡ πολιτικὴ* (οἱ δημοτικοὶ λειτουργοί, ἢ, ἴσως πιθανώτερον, ὁλόκληρος ὁ δῆμος, ὅστις κατὰ τὰς τελετὰς διηρεῖτο εἰς διαφόρους τάξεις, τοὺς ἄνδρας, τὰς γυναῖκας, τὰ παιδία, τοὺς ἱερεῖς, κτλ.) μετὰ τῶν *συστημάτων* (συντεχνιῶν), καὶ τῶν ἰδίων Ἀρχόντων, φορούντων τῶν μὲν Ἀρχόντων τὰ ἐξ χλανίδια τῶν Σεκρετικῶν καὶ *πλατώνια* (ἄγνωστον ἔνδυμα), οἱ δὲ λοιποὶ πάντες τὰ λευκὰ χλανίδια τῶν ταγματικῶν, καὶ ὄπισθεν αὐτῶν πλώϊμοι (ναῦται) βαστάζοντες δόρκας, φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία.

Εἰς δὲ τὸν τρίκλινον τῶν Σχολῶν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἔστησαν πλώϊμοι ὡς ἄνω· ἔσωθεν δὲ τῆς Χαλκῆς Πύλης ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν οἱ *Τουλμάτσοι* (Δαλμάται) μετὰ φλαμούλων, βαστάζοντες δόρκας καὶ φοροῦντες *τοξοφάρετρα* (τόξα καὶ φαρέτρας). Ἔξωθεν δὲ τοῦ καγκέλλου τῆς Χαλκῆς ἔστησαν *πάχωμα* (ὁ ὄχλος, καὶ ἰδίως ὁ ναυτικός), οἱ μὲν πρὸς τὸ μέρος τῶν Νουμέρων, οἱ δὲ πρὸς τὴν καμάραν τοῦ Μιλίου, οἱ λοιποὶ πλώϊμοι, καὶ οἱ περισσοὶ τῶν Τουλμάτσων, καὶ οἱ βαπτισμένοι Ῥῶς (Ῥῶσοι) μετὰ φλαμούλων, βαστάζοντες σκουτάρια, καὶ φοροῦντες τὰ ἑαυτῶν σπαθία.

Τούτων πάντων γενομένων εἰσέρχονται τέλος οἱ Πραιπόσιτοι καὶ ὑπομιμνήσκουσι τοὺς Δεσπότας· καὶ ἀμέσως ἀπέρχονται οὗτοι ἔνθα αἱ χλα-

μύδες καὶ τὰ στέμματα ἀπόκεινται, καὶ περιβάλλεται ὁ Βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Πραιποσίτων τὸ ὀκτάγωνον χλανίδιον καὶ τὸ μέγα λευκὸν στέμμα, μεθ' ὃ ἀνέρχονται καὶ καθέζονται ἐπὶ τῶν θρόνων, καὶ ὁ λαός, ἱστάμενος ἔξω τῶν δύο πρὸς δύσιν συρτῶν βήλων, λέγει μεγάλως (μεγαλοφώνως) τό: « πολυχρόνιον, » ἐν ᾧ οἱ ψάλται οἵ τε ἀποστολῖται καὶ ἁγιοσοφῖται ᾄδουσι τὰ βασιλίκια.

Μετὰ ταῦτα οἱ Πραιπόσιτοι, ἐξερχόμενοι εἰσάγουσι τοὺς τοῦ Κουβουκλείου δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν κατὰ τὸ ἔθος· ἐν ᾧ δὲ οὗτοι τοποθετοῦνται, νεύει ὁ Πραιπόσιτος τῷ Ὀστιαρίῳ, τῷ ἔχοντι τὴν χρυσῆν βέργαν, ὅστις ἐξέρχεται, καὶ εἰσάγει τὸ πρῶτον Βῆλον, ἤτοι τοὺς Μαγίστρους. Καὶ πάλιν, διὰ νεύματος τοῦ Πραιποσίτου, ἐξέρχεται ἕτερος Ὀστιάριος, καὶ εἰσάγει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ δεύτερον Βῆλον, ἤτοι τοὺς Πατρικίους· τούτοις δ' ἕπονται οἱ Συγκλητικοί, καὶ τούτοις πάντα τὰ λοιπὰ Βῆλα κατὰ τὴν συνήθη τάξιν.

Καταλαβόντων δὲ τῶν Ἀρχόντων τὰς οἰκείας τάξεις, εἰσάγεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπὸ τοῦ Πραιποσίτου καὶ τῶν Ὀστιαρίων τὸ Κουβούκλειον τῆς Αὐτοκρατείρας, ἤτοι αἱ διάφοροι τῶν δεσποινῶν τάξεις αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν θεραπείαν αὐτῆς. Πρῶτον ἔρχεται τὸ Βῆλον τῶν *Ζωστῶν* (ἡ Πατρικία Ζωστὴ ἦν ἡ πάσης τῆς θεραπείας προεδρεύουσα, φίλη καὶ διαρκὴς σύντροφος τῆς Αὐτοκρατείρας. Μία ὑπῆρχε τοιαύτη, ἀναφέρονται δὲ πλείονες, διότι διετήρουν ἴσως τὸν τίτλον αἱ προηγηθείσας Βασιλίσσας ὑπηρετήσασαι), μετὰ ταύτας αἱ *Μαγίστρισσαι*, μεθ' ἃς αἱ *Πατρίκιαι*, εἶτα αἱ *Ὀφφικιαλέαι Πρωτοσπαθαρέαι*, μετὰ ταύτας αἱ λοιπαὶ *Πρωτοσπαθαρέαι*, μεθ' ἃς αἱ *Σπαθαροκανδιδάτισσαι*, ἃς ἠκολούθουν αἱ *Σπαθαρέαι* καὶ *Στρατόρισσαι* καὶ *Κανδιδάτισσαι*, (πρόκειται περὶ τῶν συζύγων τῶν ἐν λόγῳ Ἀρχόντων) ὡς καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τῶν Ἀρχοντισσῶν τάξεις.

Τούτων πάντων κατὰ τὸ εἰωθὸς γινομένων, ἐπέστη τέλος ἡ στιγμὴ πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν Σαρακηνῶν Πρέσβεων, προηγουμένου τοῦ Χαράλδου, καθ' ὃ ἔχόντων ἐπίσημον ἀποστολήν. Οὗτοι, εἰδοποιηθέντες ἅμα τοῦ Βασιλέως εἰσελθόντος εἰς τὸ *Μητατώριον* (πιθανῶς τὴν προμνησθεῖσαν αἴθουσαν, ἔνθα ἠμφιέννυτο, ἐκ τοῦ: mutare) κατέλιπον τὸν *Χρισιῶνα* (κατ' ἄλλους πλατεῖαν, ἔνθα εἰργάζοντο οἱ *χρυσοκλαβάριοι*, ἤτοι τεχνῖται τῶν χρυσοπάστων ὑφασμάτων, κατ' ἄλλους Μέγαρον, περιέχον καὶ τὸ τελωνεῖον, ἢ βασιλικὸν ταμεῖον), ἔνθα ἐξενίζοντο, κατῆλθον τὸν *Κοχλίαν* (πιθανῶς ἑλικοειδῆ κλίμακα), πρὸς τὸ μέρος τοῦ αὐγουστιακοῦ σταύλου καὶ τῆς καμάρας τῆς καλουμένης «Ἀνηθᾶς», διέβησαν παρὰ τὸ *ἅγιον Φρέαρ* (φιάλην ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς ἐκκλησίας, ἔνθα ἐνίπτοντο οἱ πιστοί, πρὶν ἢ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν ναόν· πιθανῶς ἡ τῆς ἁγίας Σοφίας, ἔνθα ἡ περιώνυμος ἀμφίστροφος ἐπιγραφή—Νῖψον ἀνομήματα μὴ μόναν ὄψιν—) μεθ' ὅ, ἀφιππεύσαντες πρὸ τοῦ *καγκελλίου* (πιθανῶς τῶν κιγκλίδων) τῆς Χαλκῆς, διῆλθον δι' αὐτῆς, διὰ τοῦ τρικλίνου τῶν Σχολῶν, καὶ τοῦ Τριβουνακλίου, ἔνθα στραφέντες πρὸς τὰ δεξιά, καθ' ὅσον τὸ ἐκεῖ εὑρισκόμενον Φουρνικὸν ἦν περιπεφραγμένον, καὶ διὰ *βλαττίων* (πορφυρῶν ὑφασμάτων) κεκοσμημένον, ἐκαθέσθησαν.

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἐφάρεσαν καὶ αὐτοὶ σπέκια, οὐχὶ τὰ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἕτερα κάλλιστα, καὶ μανιάκια πεποικιλμένα διὰ λίθων τιμίων καὶ μαργαριτῶν μεγάλων. Ἐγένετο δὲ τοῦτο ἐκτάκτως, διαταγῇ τοῦ *φιλοχρίστου* Ἄνακτος, καθ' ὅσον οὐδέποτε οἱ *βαρβᾶτοι* (βάρβαροι) περιεβάλλοντο τοιαῦτα πολυτελῆ ἐνδύματα. Μεθ' ὃ οἱ ἐν λόγῳ Σαρακηνοί, ἐξελθόντες αὖθις, διῆλθον διὰ τοῦ ἀνακδενδραδίου, καὶ τοῦ τρικλίνου τῶν Κανδιδάτων, καὶ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ τὸ Καμελαύκιον ἵσταται, καὶ περαιτέρω διὰ τοῦ Ὀνόποδος, καὶ τοῦ πόρτικος τοῦ Αὐγουστέως, ἤτοι τῆς Χρυσῆς Χειρός, δι' ἧς εἰσέδυσαν εἰς τὸν τρίκλινον τοῦ Αὐγουστέως, ὅπου μικρὸν ἀνεπαύθησαν.

Πάλιν δ' ἐκεῖθεν ἐκκινήσαντες, διῆλθον διὰ τῶν ἔνδοθεν διαβατικῶν τοῦ Αὐγουστέως καὶ τῆς ἀψῖδος εἰς τὸν Ἱππόδρομον, ὅθεν διαβάντες διὰ τῶν *Σκυλων* (ἴσως αἰθούσης τινός, ἐν ᾗ ἐξετίθεντο τὰ λάφυρα), εἰσῆλθον εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου, καὶ ἐκαθέσθησαν ἐν τοῖς ἐκεῖ σκαμνίοις. Ἀπεστάλησαν δ' αὐτοῖς τότε ὑπὸ τοῦ Βασιλέως διὰ Κοιτωνίτου ἱμάτια ἐρραμμένα καὶ ἀλλάξιμα (πολυτελῆ ἐνδύματα), μεθ' ὃ κατηυθύνθησαν τέλος πρὸς τὴν Μαγναύραν, εἰς ἥν, ἅμα ἐνεφανίσθησαν, εἰσῆλθεν ὁ *Κατεπάνω* (Ἡγεμὼν τῶν Καισριανῶν, ἤτοι τῶν ὑπηρετῶν τῆς Αὐλῆς, ὅστις, πλὴν ἄλλων λειτουργιῶν, συνέπραττε περὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ὑποτελῶν Ἡγεμόνων καὶ ξένων Πρέσβεων) μετὰ τοῦ Δομεστίκου καὶ τῶν Χρυσοτρικλινιτῶν, οἵτινες ἔστησαν δεξιῶς καὶ ἀριστερῶς πρὸ τῶν δύο πρὸς δύσιν συρτῶν βήλων.

Τούτων δὲ γενομένων, νεύει ὁ Πραιπόσιτος τῷ Ὀστιαρίῳ, τῷ ἔχοντι τὴν χρυσῆν βέργαν, ὅστις εἰσάγει τοὺς *ἐθνικοὺς* (τοὺς ξένους πρέσβεις), κρατουμένους (πιθανῶς ἐκ τῶν βραχιόνων πρὸς τιμήν) ὑπὸ τοῦ Κατεπάνω τῶν βασιλικῶν, τοῦ Κόμητος τοῦ σταύλου καὶ τοῦ Πρωτοστράτορος, ἡγουμένου δὲ τοῦ Λογοθέτου τοῦ δρόμου. Ἐν τούτοις οἱ Πρέσβεις, ἅμα τοὺς Βασιλεῖς ἰδόντες, ἔπεσαν πρηνεῖς, προσκυνοῦντες αὐτούς, καὶ ἀμέσως ἤρχισαν αὐλοῦντα τὰ ὄργανα (τὰ προμνησθέντα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ· μεθ' ὃ ἐγερθέντες οἱ Σαρακηνοί, προχώρησαν ἐγγύτερον, καὶ πάλιν τὰ ὄργανα ἐκρότησαν, ἐν ᾧ συνάμα εἰσήγοντο οἱ προκριτότεροι τῶν ἀκολούθων τῆς πρεσβείας, οἵτινες ἀφοῦ προσεκύνησαν, ἐτοποθετήθησαν ἔνδον τῶν συρτῶν βήλων.

Ὁ Λογοθέτης τοῦ δρόμου ἀπηύθυνε τότε εἰς τοὺς Πρέσβεις ἐν ὀνόματι τοῦ Ἄνακτος τὰς συνήθεις ἐρωτήσεις, καὶ ἀμέσως ἤρχισαν βρυχώμενοι οἱ λέοντες, καὶ κροάζοντα τὰ ὄρνεα τὰ ἐν τῷ *σέντρῳ* (θρόνῳ, ἐκ τοῦ sessus), ἐν ᾧ τὰ πτηνὰ ἐν τῷ δένδρῳ ᾖδον ἐναρμονίως· μεθ' ὃ τὰ ἐν λόγῳ ζῶα ὠρθώθησαν κίφνης ἐπὶ τῶν βάθρων αὐτῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ εἰσήχθη τὸ τῶν ἐθνικῶν *καντίκιον* (τὰ ὑπ' αὐτῶν προσφερόμενα δῶρα, ἐντὸς κιβωρίων, ὑπὸ πολυαρίθμων ὑπηρετῶν βαστάζομένων) ὑπὸ τὸν Πρωτοσπαθάριον τοῦ δρόμου, καὶ τότε ἠχοῦσιν αὖθις τὰ ὄργανα, καὶ οἱ λέοντες ἠρεμοῦσι, καὶ τὰ ὄρνεα παύουσιν ᾄδοντα, καὶ τὰ θηρία εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν ἐγκαθέζονται. (Πρόκειται περὶ τῶν δύο χρυσῶν λεόντων, οἵτινες, ἑκατέρωθεν τοῦ θρόνου εὑρισκόμενοι, δι' ἐντέχνων μηχανημάτων ἀνηγείροντο ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν, ἐβρυχῶντο, καὶ πάλιν κατεκλίνοντο. Φαίνεται δὲ ὅτι πλὴν τούτων ὑπῆρχον ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ διάφορα τεχνητὰ ὄρνεα, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ἐγγὺς αὐτοῦ ἵστατο χρυσῆ πλάτανος, ἐφ' ἧς ἐκάθηντο πολυάριθμα πτηνά, διὰ τιμαλφῶν λίθων πεποικιλμένα, καὶ διὰ μηχανημάτων ἐπίσης πτερυγίζοντα καὶ ᾄδοντα. Τὰ θαυμάσια ταῦτα τεχνουργήματα ἐφιλοτεχνήθησαν ἐπὶ Θεοφίλου ἐξ ἀφθίτου χρυσοῦ, ἀλλ' ὁ ἄσωτος Μιχαὴλ Γ'., καταστρέψας αὐτά, μετεχειρίσθη τὸ μέταλλον εἰς ἄλλας χρείας, δι' ὃ καὶ ἀργότερον κατεσκευάσθησαν αὖθις ἐκ κεχρυσωμένου χαλκοῦ. Γνωστὸν ὅτι ἡ νεωτέρα τέχνη μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἀπετόλμησε τὴν κατασκευὴν τοσοῦτον ἐντελῶν αὐτομάτων.

Ἀποδεχθέντος δὲ τὰ δῶρα τοῦ Ἄνακτος, οἱ Πρέσβεις, ἀφοῦ καὶ αὖθις προσεκύνησαν, ἀπεχώρησαν, ἐν ᾧ συνάμα τά τε ὄργανα ηὔλουν, καὶ οἱ λέοντες καὶ τὰ ὄρνεα ἐφώνουν, καὶ τὰ θηρία πάντα ἐκ τῶν βαθμίδων αὐτῶν ἀνίσταντο, μέχρις οὗ ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης οἱ Σαρακηνοί, ὅτε τά τε ὄρνεα καὶ τὰ θηρία ἐκαθέσθησαν εἰς τοὺς ἰδίους τόπους.

Γ'.

Τοιαύτη ἡ ἐπίσημος δεξίωσις τῶν ἡμετέρων Ἀνάκτων κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἐποχήν. Ἴσως εὕρωσί τινες ὅτι παρεσύρθημεν πέραν τοῦ δέοντος, ἀλλ' ὀλίγοι, πιστεύομεν, ἐκ τῶν φιλούντων τὸ προγονικὸν κλέος ἀρνοῦνται τὸ ὑψηλὸν δι' ἡμᾶς ἐνδιαφέρον τῆς μεγαλοπρεποῦς εἰκόνος. Μετ' ἴσης δὲ πολυτελείας ἐτελοῦντο καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τοῦ Αὐτοκράτορος προελεύσεις, εἴτε εἰς τὸν Ἱππόδρομον μετέβαινεν οὗτος, εἴτε εἰς τοὺς διαφόρους ναούς, εἴτε κατὰ τὰς ἑτέρας περιπτώσεις, καθ' ἃς, συμφώνως πρὸς τὴν πολυποίκιλον τῆς Αὐλῆς ἐθιμοτυπίαν, διέσχιζε τὴν πόλιν.

Οὐδ' ἦσαν τὸ παράπαν ὑποδεέστεραι κατὰ τὸν ἀμύθητον πλοῦτον αἱ ἀτελεύτητοι δεξιώσεις, αἱ ἐντὸς τῶν διαφόρων Ἀνακτόρων τελούμεναι, ἀπὸ τῶν μεγαλοπρεπῶν καὶ πολυαρίθμων *κλητωρίων* (συμποσίων) μέχρι τῶν ἁπλῶν καθημερινῶν ὑποδοχῶν. Ταῦτα πάντα μετὰ μεγίστης ἀκριβείας περιγράφει ἡμῖν ὁ Πορφυρογέννητος, φρονοῦμεν δὲ ὅτι εἰκόνες τινές, παρεμφερεῖς πρὸς τὴν ἀνωτέρω, καὶ σκιαγραφοῦσαι μίαν τῶν ἐν τῷ Ἱπποδρόμῳ προελεύσεων, μίαν τῶν ἐκκλησιάσεων ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ, μίαν χειροτονίαν ἑνὸς τῶν πολυποικίλων τῆς Αὐλῆς Μεγιστάνων, καὶ μίαν ἐπίσημον ἐν τοῖς Ἀνακτόροις ἑστίασιν, ἴσως παρεῖχον μεμακρυσμένην τινὰ ἰδέαν τοῦ ὅλου ἀχανοῦς σύμπαντος τοῦ σχεδὸν μυθώδους ἐκείνου κύλικοῦ βίου· ἀλλὰ φεῦ, καὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου ἐπιλείποντος, ἀνθιστάμεθα κατ' ἀνάγκην εἰς τὸν πειρασμόν, καὶ σπεύδομεν αὖθις παρὰ τῷ ἡμετέρῳ ἥρωϊ.

Ὁ Χαράλδος, ὁ Χαλφδάνος καὶ ὁ Ῥαγνάρος, θυμοειδῶν ἐπιβαίνοντες ἵππων καὶ ὑπὸ τῆς συνήθους θεραπείας ἀκολουθούμενοι, διέρχονται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην διὰ τοῦ Αὐγουστέως. Ἀναρίθμητον συνωθεῖται ἀπὸ τῆς πρωΐας πλῆθος ἐν τῇ πλατείᾳ καὶ ὑπὸ τὰς στοάς, ὅπως θαυμάσῃ τὴν λαμπρὰν παράταξιν, ψίθυρος δ' ἀμιγοῦς θαυμασμοῦ ἀκολουθεῖ καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν πάροδον τὸν νέον Ἰάρλον· οὐδ' ἄπορον τοῦτο, καθ' ὅσον πολλοὺς καθημερινῶς ἐθεᾶτο ὁ λαὸς ἐκεῖνος χρυσοπαρύφους Μεγιστᾶνας, καὶ ποικίλους ἐκ τῶν ἑῴων καὶ ἄλλων χωρῶν ξένους, ἀλλ' ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν ἐκέκτηντο τοῦ Χαράλδου τὸ ἡράκλειον παράστημα καὶ τὴν ἀπαράμιλλον καλλονήν. Συνετέλει δὲ πρὸς ἀνάδειξιν τῶν φυσικῶν τούτων δώρων καὶ ἡ πρωτότυπος αὐτοῦ στολή. Τοὺς ξανθοὺς αὐτοῦ πλοκάμους ἐπέστεφεν ἀργυρᾶ κόρυς, ἐφ' ἧς διηνοίγοντο χρυσαῖ πτέρυγες ἀετοῦ· περὶ τὸ στῆθος ἐξήστραπτε σιδηροῦς θώραξ, ἐφ' οὗ ἔχαινεν ὁ ἐρυθρὸς φάρυγξ λέοντος, λευκὸς χιτών, θαυμασίως διηνθισμένος, ἔπιπτε μέχρι τῶν κνημῶν, ἃς ἐκάλυπτον ὀρειχάλκινοι περικνημῖδες, συνεπλήρου δὲ τὴν ὅλην περιβολὴν δορὰ λευκῆς ἄρκτου, δίκην μανδύου ἐπὶ τῶν ὤμων ἐρριμμένη. καὶ ἀντὶ πόρπης συμπλέκουσα τοὺς χαλκοῦς αὐτῆς γαμψώνυχας.

Πρὸ τῆς Χαλκῆς ἀφιππεύσας, διηυθύνθη ὁ Χαράλδος μετὰ τῶν συντρόφων αὐτοῦ διὰ τῆς εἰς ἡμᾶς γνωστῆς ἤδη σειρᾶς τῶν ἀψίδων, Ἀνακτόρων καὶ στοῶν μέχρι τῆς Μαγναύρας, ἔνθα εἰσήχθη μετὰ τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης πομ-

πῆς. Καὶ ὁ μὲν ἀτυχὴς Χαλφδάνος, ἐχώρει ὡς ἐν ἀνείρῳ ἀπὸ θαύματος εἰς θαῦμα, ἀλλ' ὁ Χαράλδος, καίτοι ἔνθους ἐπὶ τῷ ἐξόχῳ θεάματι, μετὰ προσοχῆς τὰ πάντα ἐξήταζε. Μόλις δ' ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ εἰσαχθείς, καὶ ἀντιληφθεὶς τοῦ ὅλου πολυσχιδοῦς συμπλέγματος τῶν ἐκεῖ συνηγμένων, προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐνθρονισμένων Ἀνάκτων· οὐχὶ ἀδίκως, τῇ ἀληθείᾳ, καθ' ὅσον πρωτοφανὴς ἦν ἡ εἰκών. Ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ Σολομωντείου θρόνου ἐκάθητο ὁ Αὐτοκράτωρ Ῥωμανός, ἀνὴρ μεσήλιξ, ἀλλ' εἰσέτι νεάζων. Μειλιχίαν εἶχε τὴν ὄψιν, καὶ τοὺς χαρακτῆρας εὐγενεῖς, ἀλλ' εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὑπεκρύπτετο μυστηριώδης θλῖψις, καὶ ἡ ὅλη αὐτοῦ στάσις ἐξεδήλου κάματον καὶ ἀπογοήτευσιν. Τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ περιέβαλλε τὸ μέγα λευκὸν στέμμα, καὶ ἀμύθητος ἦν τῆς λοιπῆς ἀμφιέσεως ὁ ἀπαστράπτων ὄλβος.

Παρ' αὐτόν, ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἐκάθητο ἡ Αὐτοκράτειρα Ζωή, θαυμασίως ἐπίσης ἠμφιεσμένη. Διάδημα ἐκ φωταυγῶν ἀδαμάντων ἐζώννυε τὸ μέτωπον αὐτῆς, καὶ χρυσοῖ δράκοντες εἵρπον ἐπὶ τῆς εὐρείας πορφύρας. Καταφανῶς ὑπερβᾶσα τὴν μέσην ἡλικίαν, οὐδὲν εἶχεν ἡ Αὐγοῦστα τὸ ἐπαγωγόν, ἀλλ' ἡ ἄφατος τῆς ὅλης αὐτῆς στάσεως μεγαλοπρέπεια ἐξεδήλου ἐπαρκῶς ὅτι αὕτη ἦν ἡ ἀληθὴς τῆς εὐκλεοῦς Μακεδονικῆς δυναστείας ἀπόγονος, ἡ παρασχοῦσα εἰς τὸν σύμβιον ὡς γαμήλιον δῶρον τὴν παγκόσμιον πορφύραν. Τὰ βλέμματα ἐπλάνα ἐπὶ τῆς αἰθούσης μετ' ἀγερώχου ἀδιαφορίας, ὡς εἰ ἤρκει ἓν αὐτῆς νεῦμα, ὅπως ἅπας ὁ περὶξ ὄλβος μεταβληθῇ εἰς αἱματόφυρτον σωρὸν ἐρειπίων. Καὶ καθ' ἣν δὲ στιγμὴν εἰσῆλθον οἱ νέοι Σκανδινανοί, μόλις ἀνεπαισθήτως πρὸς αὐτοὺς ἐστράφη, ὡσεὶ κορεσθεῖσα πλέον πάσης ἐπιγείου δόξης καὶ χαρμονῆς· ἀλλ' αἴφνης τὸ νεκρὸν αὐτῆς βλέμμα ἐξήστραψε, ζωηρὸν ἐρύθημα ἐκάλυψε τὰς πελιδνὰς αὐτῆς παρειάς, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ νέου Ἰάρλου.

(Ἕπεται συνέχεια). ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Τὰ πάντα κερδίζουσιν, ὅταν βλέπωνται ἐξ ἀποστάσεως. Ὡς ἐκ τούτου κυρίως τὸ παρελθὸν προσκτᾶται ἄρρητα θέλγητρα.

*

Μετὰ τῶν ἀδιαφόρων ὁμίλει περὶ ἀδιαφόρων· τοῦτο ἀπαιτεῖ ὁ νόμος τῆς ἁρμονίας.

*

Εἶνε βαρὺς ὁ ζυγὸς τοῦ κακοῦ ὅπως καὶ τοῦ καλοῦ.

ΠΟΘΕΝ ΚΥΡΙΩΣ ΠΗΓΑΖΟΥΣΙΝ ΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ὅταν ὅμως ἐξ ἑνὸς ἑκάστου μικροβίου γεννῶνται ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ὀργανισμῷ τρισχίλια ἑκατομμύρια καθ' ἡμέραν, ὁ προσβληθεὶς ἄνθρωπος πάσχει ὁσημέραι δεινότερον, διότι ἕκαστος μύκης παράγει ἐν τοῖς χυμοῖς δηλητηριώδη τινὰ ὕλην, αὕτη δὲ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Ἀλλά, καθὼς γνωρίζομεν, οἱ πλεῖστοι τῶν ἀσθενῶν ἀναλαμβάνουν πάλιν ἀπὸ τὰς ἀσθενείας ταύτας, ἀπὸ τὸ ἐρυσίπελας καὶ τὴν σκαρλατίναν, ἀπὸ τὸν τῦφον καὶ τὴν περιπνευμονίαν καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμη τὴν χολέραν, πρᾶγμα δυσεξήγητον μεῖναν ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ὁμοίως ἦτο μέχρι τοῦδε δυσεξήγητον τὸ ὅτι κατὰ τὰς ἐπιδημικὰς ἀσθενείας, ὅτε ὁ ἀὴρ καὶ τὸ ἔδαφος καὶ τὰ πάντα ἦσαν πλήρη μυκήτων καὶ ἕκαστος ἐν τοιαύτῃ χώρᾳ ζῶν ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ προσβληθῇ ὑπ' αὐτῶν, σχετικῶς ὀλίγοι μόνον ἄνθρωποι προσεβάλλοντο καὶ ἐκ τούτων πάλιν οἱ ἡμίσεις μόλις ἀπέθνησκον.

Ἡ σημερινὴ ἐπιστήμη δύναται ἤδη νὰ ἐξηγήσῃ τὸ δυσεξήγητον τοῦτο αἴνιγμα. Ἡ δημιουργία τοῦ θεοῦ εἶνε τόσον θαυμασία καὶ εἶνε οὕτω διωργανωμένη, ὥστε νὰ μὴ ταράσσωνται ὡρισμένοι τινὲς νόμοι τάξεως καὶ στατιστικῆς. Οἱ νοσογόνοι μύκητες αὐξάνουν καὶ πολλαπλασιάζονται κυρίως ἐντὸς κακῶν χυμῶν. Ὅστις ἔχει ἐντελῶς ὑγιὲς αἷμα, ἐντελῶς ὑγιεῖς χυμούς, ὁμαλὰς ἑνώσεις τοῦ λευκώματος, αὐτὸς οὐδεμίαν δίδει τροφὴν εἰς τοὺς μύκητας. Ἐν τῷ ὑγιεῖ τούτῳ ἀνθρώπῳ οἱ νοσογόνοι σχιζομύκητες δὲν εὑρίσκουν τροφήν, ἧς ἔχουν ἀνάγκην πρὸς περαιτέρω ἀνάπτυξιν καὶ πολλαπλασιασμόν. Δι' αὐτὸ μένουν στάσιμοι καὶ ἀποθνήσκουν, ὁ δὲ ἄνθρωπος μένει ὑγιής. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ἀνθρώπους, ἔνθα οἱ σχιζομύκητες εὑρίσκουν κακοὺς χυμοὺς καὶ κακὰς λευκωματώδεις ἑνώσεις καὶ πολλαπλασιάζονται καὶ φέρουν ἀσθένειαν, βλέπομεν ὅτι οὐχὶ πάντοτε τὴν ἀσθένειαν ἀκολουθεῖ ὁ θάνατος. Διὰ τί; Διότι ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν μικροβίων καὶ ἡ αὔξησις τοῦ δηλητηρίου των δὲν συμβαίνει καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας κατὰ τρισεκατομμύρια, ἀλλὰ τὸ παραχθὲν δηλητήριον ὑφίσταται διαφόρους μεταμορφώσεις καὶ ἐπὶ τέλους, μετὰ πάροδον ὡρισμένου χρόνου, καθίσταται αὐτόχρημα σωτήριον ἀντίδοτον κατὰ τῆς ἀσθενείας, οὕτως ὥστε, ἐὰν ὁ βαρέως ἀσθενήσας ἄνθρωπος ἐπιζήσῃ ὡρισμένας ἡμέρας, τὸ ἐν τῷ σώματί του παραχθὲν δηλητήριον μεταμορφοῦται εἰς ἰαματικὸν φάρμακον. Ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως ταύτης στηρίζεται ἡ θεωρία τοῦ μεταγγισμοῦ τοῦ μεγαλοφυοῦς Παστὲρ κατὰ τῆς λύσσης. Ὅλοι βεβαίως ἠκούσατε, ὅτι ἀνεγνώσατε ὅτι ὁ Παστὲρ εἰς τοὺς ὑπὸ λυσσώντων κυνῶν καὶ λύκων δηχθέντας ἀνθρώπους ἐγχέει τὸ δηλητήριον τῆς λύσσης. Ἐκ τινος λυσσῶντος κυνὸς π. χ. ἐμβολιάζει ἕνα πίθηκον, ὁ ὁποῖος προσβάλλεται καὶ οὗτος ὑπὸ τῆς λύσσης· κατόπιν θανατοῦται καὶ ὁ νωτιαῖος του μυελός, ὁ περιέχων τὸ νοσογόνον δηλητήριον, φυλάσσεται ἐπί τινας ἡμέρας. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τὸ δηλητήριον ὑφίσταται διαφόρους μεταβολὰς καὶ ὅταν καταντήσῃ ὅσον ἐπιθυμεῖ ὁ Παστὲρ ἀσθενές, μεταγγίζεται εἰς τὸν ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δηχθέντα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος σώζεται, ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ οἱ δαμαλισθέντες εἶνε ἐξησφαλισμένοι κατὰ τῆς εὐλογίας. Ἡ κατὰ τοῦ δαμαλισμοῦ καταφορὰ εἶνε ἄλογος καὶ ἄδικος, διότι μόνον ὁ τυφλὸς δὲν δύναται νὰ ἴδῃ τὰ μεγάλα καὶ σωτήρια αὐτοῦ εὐεργετήματα. Διὰ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, ὅπου ἐπεκράτει ἐν Γαλλίᾳ ἐν εὐλογίᾳ, διῆλθον κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον διάφορα συντάγματα. Ἐκ τῶν γάλλων στρατιωτῶν μὴ ἐμβολιασμένων ἑκατοντάδες προσεβλήθησαν ὑπὸ τῆς εὐλογίας ἐκ δὲ τῶν ἐμβολιασμένων γερμανῶν ὀλίγιστοί τινες ἐπὶ τῶν δακτύλων ἀριθμούμενοι.

Περίεργον εἶνε πῶς μία καὶ μόνη φλύκταινα, προκαλουμένη διὰ τοῦ δαμαλισμοῦ, προφυλάσσει ὁλόκληρον τὸ σῶμα ἐπὶ δέκα ἕως δώδεκα ἔτη. Καὶ ὅμως διὰ πειραμάτων ἀπεδείχθη, ὅτι μία καὶ μόνη τοιαύτη ἀρκεῖ εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, καθιστᾷ δηλαδὴ τὸ σῶμα ἀπρόσβλητον ἐπὶ δέκα ὅλα ἔτη, μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων γίνεται ὁ ἀναδαμαλισμός.

Ἐκτὸς τῆς λύσσης ἐφαρμόζει ὁ Παστὲρ τὸν μεταγγισμὸν καὶ εἰς ἄλλας μιασματικὰς ἀσθενείας. Ὅπου ἐπικρατεῖ ὁ ἀνθραξ ἐμβολιάζει τὰς μὴ προσβληθείσας εἰσέτι ἀγελάδας, αἱ ὁποῖαι σώζονται, ἐν ᾧ πρότερον ἀλλαχοῦ, ὅπου δὲν ἐφηρμόσθη τὸ σύστημά του, ὁλόκληροι ἀγέλαι βοῶν κατεστράφησαν.

Αἱ μιασματικαὶ ἀσθένειαι ἐξαρτῶνται ὁτὲ μὲν ἀπὸ τὸν χρόνον, ὁτὲ δὲ καὶ ἀπὸ τὸν τόπον, ἔνθα ἐμφανίζονται.

Αἱ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ χρόνου ἐξαρτώμεναι ἀσθένειαι λέγονται ἐπιδημικαί. Ἀκούομεν αἴφνης νὰ λέγουν «τώρα ἐπικρατεῖ ἐπιδημία τῆς χολέρας, τώρα ἐπικρατεῖ ἡ σκαρλατίνα, ὁ τῦφος κτλ.» Τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ περὶ τῆς διφθερίτιδος, τῆς κοκκυγίτιδος κτλ.

Πολλάκις ἐπὶ ὁλόκληρα ἔτη οὐδ' ἅπαξ ἀναφαίνεται ἡ σκαρλατίνα καὶ αἴφνης διὰ μιᾶς χιλιάδες προσβάλλονται ὑπ' αὐτῆς ἐν τῇ αὐτῇ πόλει. Ὁ χρόνος οὗτος εἶνε ὁ καιρὸς τῆς ἐπιδημίας, αὐτὸς λέγεται ἐπιδημία.

Ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα οὐδεὶς ὑπάρχει ἀληθῶς χολεριῶν καὶ οὐδεὶς εὑρίσκει τὸν ἀληθῆ μύκητα τῆς χολέρας. Αἴφνης ἐκρήγνυται ἐπιδημία· χιλιάδες ἀνθρώπων ἀσθενοῦν καὶ πανταχοῦ εὑρίσκεται τὸ μικρόβιον τῆς χολέρας, ἐν τῷ ἀέρι, ἐν τῇ γῇ, ἐν τῷ διαυγεστάτῳ ὕδατι. Ἡ ἐπιδημία ἐπιτείνεται καὶ μεταπίπτει εἰς ὕφεσιν, κάμνει ἀναπαύλας, ὡσεὶ ὅπλων ἀνακωχήν, ἔπειτα πάλιν ἀναφαίνεται καὶ τέλος ἐξαφανίζεται. Κατ' ἀρχὰς προσβάλλονται καθ' ἑκάστην 10–20, ἀργότερον πολλαὶ ἑκατοντάδες καὶ μετὰ πάροδον ἱκανοῦ χρόνου ὀλίγοι τινὲς μόνον ἄνθρωποι σποραδικῶς. Ὑπάρχουν ἄλλαι μιασματικαὶ ἀσθένειαι ἐξαρτώμεναι μᾶλλον ἐκ τοῦ τόπου. Αὐτὰς λέγομεν ἐνδημικάς, παραδείγματα δ' αὐτῶν ἔχομεν τὸν διαλείποντα καὶ τὸν κίτρινον πυρετὸν ἐν Ἀμερικῇ. Ὁ διαλείπων πυρετὸς ἀναφαίνεται παρ' ἡμῖν ἐν τόποις ὑγροῖς, ὅπου ὑπάρχουν ἕλη, ἀναδίδοντα ἀτμοὺς καὶ ἀναθυμιάσεις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν.

Ὁ μὴ ἐπισκεφθεὶς ποτε τοὺς ἑλώδεις τούτους τόπους οὐδέποτε διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ προσβληθῇ ὑπὸ διαλείποντος πυρετοῦ, ἐπειδὴ καὶ οὗτος παράγεται ὑπὸ μυκήτων, οἱ ὁποῖοι μετὰ τῶν ἀναθυμιάσεων ἀνερχόμενοι εἰς τὸν ἀέρα εἰσπνέονται ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰσχωροῦν εἰς τὸ αἷμά του.

Καὶ ἐν τούτοις δὲν ἀρκοῦν μόνον οἱ μύκητες αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς νὰ παραγάγουν τὴν ἀσθένειαν. Διὰ τὸν τῦφον καὶ τὴν χολέραν π. χ. ἀπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Πεττεγκόφερ, ὅτι ἀναφαίνονται ἐπιδημικὰς μόνον ὅταν ὀπισθοχωρήσῃ τὸ ὑπόγειον ὕδωρ καὶ ὅταν ἀναδίδῃ ἀτμοὺς τὸ ἔδαφος, ἐν ᾧ ὅπου τὸ ἔδαφος εἶνε πάντοτε ὑγρὸν ἢ ὁ τόπος εἶνε πετρώδης καὶ τὸ ἔδαφος μένει πάντοτε ξηρόν, ἐκεῖ οὐδεμία ὑπάρχει ἐπιδημία. Ἐπὶ τῶν πλοίων δὲν ἐκρήγνυται ἡ χολέρα διὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον, πάντοτε δέ, ὁσάκις εὑρέθη ἐπ' αὐτῶν χολεριῶν τις, ἀπεδείχθη ὅτι οὗτος ἦτο προσβεβλημένος ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, πρὶν ἢ ἐπιβιβασθῇ τοῦ πλοίου.

Πολλάκις ἐνόμισαν ὅτι ἠδύνατο ν' ἀνατρέψουν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ Πεττεγκόφερ, μάλιστα δὲ ὅτε ἀνεκάλυψαν ὅτι ἐν τινι πόλει, ἐπὶ βράχων ἐκτισμένῃ, ὑπῆρχον πολλαὶ οἰκίαι μετὰ χολεριώντων.

Κατόπιν ὅμως ἀκριβεστέρων ἐρευνῶν εὑρέθη, ὅτι ὁ ἐφ' οὗ ἦν ἡ πόλις ἐκτισμένη βράχος, ἀκριβῶς ἐκεῖ ὅπου ἔκειντο καὶ οἱ χολεριῶντες, εἶχε βωγμὴν πλήρη πορώδους χώματος.

Ἡ ὀπισθοχώρησις τοῦ ὑπογείου ὕδατος καὶ αἱ δαψιλεῖς ἀναθυμιάσεις τοῦ ἐδάφους εἶνε, κατὰ τὸν Πεττεγκόφερ, σπουδαῖος παράγων τῆς χολέρας. Ὁ ἀὴρ τοῦ ἐδάφους διέρχεται διαρκῶς μίαν ἑκάστην οἰκίαν καὶ ἐκφεύγει διὰ τῆς στέγης. Ἐὰν τὸ ῥεῦμα τοῦτο τοῦ ἀέρος φέρεται

ἡσύχως, ἡμεῖς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον τὸ αἰσθανόμεθα.

Ἐπὶ ἐδάφους πορώδους ἐπιτείνονται αἱ ἐπιδημίαι, ὀπισθοχωροῦν δ' ἐπὶ τῆς πηλώδους, τῆς μηδέποτε ξηραινομένης καὶ ἐπὶ τῆς πετρώδους, τῆς πάντοτε ξηρᾶς, γῆς.

Ὅσῳ ῥυπαρώτερον τὸ ἔδαφος, ἄλλο τόσον εὐκολώτερα προσβάλλονται οἱ κάτοικοι μιᾶς οἰκίας ὑπὸ μιασματικῶν ἀσθενειῶν. Οἱ πορώδεις τοῖχοι τῶν οἰκιῶν ἀπορροφῶσι διψαλέως τὴν δολοφόνον τοῦ ἐδάφους ὑγρασίαν.

Δι' αὐτὸ ἐπιφοβώτατοι καὶ κινδυνωδέστατοι εἶνε οἱ πορώδεις τοῖχοι τῶν ἀποπάτων. Αὐτοὶ πάντοτε γίνονται πρόξενοι μεγάλης βλάβης καὶ συντελοῦν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν ἐπιδημιῶν.

Διαρκούσης τῆς χολέρας, ὁ μύκης τῆς νόσου ταύτης εἶνε πανταχοῦ παρών, ἔν τε τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, οὕτως ὥστε ἀπορίας ἄξιον καταντᾷ πῶς ἐκ τῶν 200 000 κατοίκων μιᾶς τινος πόλεως τὸ πολὺ ἴσως μόνον 20,000 ἀσθενοῦν, πῶς μένουν ὑγιεῖς οἱ λοιποὶ 180,000, καίτοι πάντες ἐμολύνθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μύκητος, καίτοι πάντες κατοικοῦσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐδάφους. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπησχόλησεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸν νοῦν τῶν ἰατρῶν.

Ἀλλὰ τέλος ἡ ἐπιστήμη κατώρθωσε νὰ τὸ λύσῃ. Εὑρέθη δηλαδή, ὅτι ὁ χολερικὸς μύκης φέρει τὴν ἀσθένειαν μόνον ἀφ' οὗ φθάσῃ εἰς τὰ ἔντερα.

Ὅταν ὅμως ὁ ὀργανισμὸς εἶνε ἐντελῶς ὑγιής, δὲν δύναται ὁ μύκης οὗτος νὰ φθάσῃ εἰς τὰ ἔντερα, διότι ὁ ὑγιὴς στόμαχος τὸν χωνεύει διὰ τοῦ ὀξέος γαστρικοῦ χυμοῦ του. Ἐπεχείρησαν διάφορα πειράματα καὶ τὸν χολερικὸν μύκητα εἰσήγαγον εἰς τὸν στόμαχον διαφόρων ὑγιῶν ζώων. Ταῦτα ὅμως ἔμειναν, ὡς καὶ τὸ πρότερον, ὑγιῆ. Ὁ γαστρικός των χυμὸς ἐχώνευσε τὸν χολερικὸν μύκητα καὶ τὸν κατέστησεν οὐδέτερον.

Ὅταν ὅμως εἰς τὰ ἴδια ὑγιῆ ζῷα εἰσήγαγον διὰ σύριγγος τὸν χολερικὸν μύκητα ἀμέσως εἰς τὰ ἔντερα, χωρὶς νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ διέλθῃ πρότερον διὰ τοῦ στομάχου, τὰ ζῷα ταῦτα ἠσθένησαν βαρέως καὶ ὑπέκυψαν εἰς τὸν ἀπαίσιον ἐχθρόν.

Τώρα λοιπὸν ἐννοοῦμεν διὰ τί ἐκ τῶν 200,000 ἀνθρώπων, τῶν κατοικούντων ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει, ἀσθενοῦν μόνον 2-3 τοῖς ἑκατόν. Οἱ λοιποὶ ἔχουν ὑγιέστερον τὸν στόμαχον καὶ δύνανται νὰ χωνεύσουν τὸν μύκητα καὶ οὕτω δὲν γίνονται θύματα τῆς ἀσθενείας. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ ταύτης προσβληθέντων ἀποθνήσκουν τὸ πολὺ μόνον οἱ ἡμίσεις. Οἱ λοιποὶ σώζονται ὁτὲ μὲν διὰ τῆς ἐπιστήμης, ὁτὲ δὲ διὰ τῶν εὐνοϊκῶν μεταμορφώσεων τοῦ χολερικοῦ δηλητηρίου.

Ἐὰν λοιπὸν ἡ πατρίς σας προσβληθῇ ὑπὸ τῆς χολέρας, πρῶτον πρέπει νὰ φροντίσητε, ὅπως μένητε πάντοτε ὑγιεῖς καὶ χωνεύητε πάντοτε καλῶς. Θὰ διαῤῥυθμίσητε πρεπόντως τὸν βίον σας, διότι τὸ σπουδαιότερον εἶνε ὁ στόμαχός σας νὰ χωνεύῃ τὸν χολερικὸν μύκητα καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφίνῃ νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν ἐντέρων, ὅπου ἐπιφέρει φοβερὰς ἐρημώσεις. Πᾶς ἄνθρωπος, διατρίβων ἐν πόλει ὅπου ἐνδημεῖ ἡ χολέρα, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ τρώγῃ καὶ νὰ μὴ πίνῃ ἑκάστοτε τὸ μικρόβιον τῆς χολέρας, διότι τοῦτο εἶνε πανταχοῦ διαδεδομένον, εὑρίσκεται δὲ κατὰ μυριάδας καὶ ἐν τῷ ποσίμῳ ὕδατι.

Δεύτερον θὰ φροντίσητε νὰ ἦσθε πάντοτε καθάριοι. Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, οἱ μύκητες πολλαπλασιάζονται προθυμότερον ὅπου τὸ ἔδαφος ἀκάθαρτον, οἱ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν ῥυπαροὶ καὶ ὁ ἀὴρ μεμολυσμένος. Αἱ χολερικαὶ ἐκκενώσεις δέον ν' ἀπολυμαίνωνται, τὰ δὲ ἀσπρόρρουχα εἶνε ἀνάγκη νὰ πλύνωνται, εἰ δυνατόν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Τὰ κάλλιστα τῶν σημερινῶν ἀπολυμαντικῶν μέσων, δι' ὧν δέον ν' ἀποκαθαίρωνται ὄχι μόνον αἱ ἐκκενώσεις, οἱ ἀπόπατοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσπρόρρουχα, εἶνε καὶ μένουν τὸ φανικὸν ὀξὺ καὶ ἡ χλωριοῦχος τίτανος.

Ἐὰν ὅμως μεθ' ὅλα ταῦτα προσβληθῆτε ὑπὸ τῆς φοβερᾶς ἀσθενείας, πρέπει νὰ γνωρίζητε ὅτι ὁ ἰατρὸς θὰ εὐχαριστηθῇ ὅταν μάθῃ ὅτι μέχρι τῆς ἀφίξεώς του ἔχετε πίῃ ἀνθρακοῦχόν τι ποτὸν ἢ λεμονάδαν δυνατήν. Προκειμένου περὶ χολέρας, τὸ ὑγιεινομικὸν συμβούλιον μιᾶς τινος πόλεως ἔχει τὰ σοβαρώτατα τῶν καθηκόντων, διότι ἡ πεῖρα ἀπέδειξε τρανῶς, ὅτι ὅπου τὸ πρότερον ἐπεκράτει καὶ ἐλυμαίνετο τὴν ἀνθρωπότητα ἡ χολέρα, ἐκεῖ ἐβράδυνε ν' ἀναφανῇ ἤ, ἀναφαινομένη ἐκ νέου, δὲν ἐπέφερε μεγάλας καταστροφάς, ἀφ' οὗ ὅμως ἐλήφθη πρῶτον φροντὶς πᾶσαι αἱ ἀκαθαρσίαι νὰ διοχετεύωνται ἔξω τῶν πόλεων καὶ ἀφ' οὗ ἐπροικίσθησαν αὗται δι' ἀφθόνου ποσίμου ὕδατος.

Περίεργον εἶνε ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ πολλοῦ ἐφήρμοζον εἰς τὸν πρακτικὸν βίον μέσα, ὧν τὸν λόγον ἡ ἐπιστήμη μόλις ἐπ' ἐσχάτων κατώρθωσε νὰ ἐξηγήσῃ. Τί ἔκαμνον οἱ ἄνθρωποι πρὸ 100 ἐτῶν καὶ πλέον, ὁσάκις ἤθελον νὰ διατηρήσωσι καὶ νὰ φυλάξωσιν ἀπὸ τῆς φθορᾶς ὀπώρας, κρέατα, ἰχθύας κτλ ;

Ἢ τὰ ἔκλειον στεγανῶς, ὥστε νὰ μὴ εἰσέρχηται ὁ ἀὴρ ἐν ταῖς θήκαις των, ἢ τὰ ἐξήραινον, ἢ ἐκάπνιζον τοὺς ἰχθύας καὶ τὰ κρέατα. Τώρα μόλις ἐμάθομεν διὰ τί αἱ μέθοδοι αὗται εἶνε τόσον καλαί.

Τὸ στεγανὸν κλείσιμον ἐμποδίζει τὴν ἀποσύνθεσιν καὶ τὴν σῆψιν, διότι, ὅταν ἦνε καλῶς

κλεισμένον, δὲν συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ κονιορτοῦ, ὁ ὁποῖος περιέχει βακτηρίδια καὶ προκαλεῖ τὴν σῆψιν. Οἱ ξηροὶ ἰχθύες καὶ αἱ ὀπῶραι δὲν σήπονται, διότι τὰ βακτηρίδια ἄνευ ὕδατος δὲν φέρουν ζύμωσιν, δὲν φέρουν σῆψιν. Τὸ κάπνισμα τοῦ κρέατος καὶ τῶν ἰχθύων εἶνε ἀντισηπτικόν, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι ὁ καπνὸς ἐμπεριέχει ἑνώσεις φανικοῦ ὀξέος, αἱ ὁποῖαι ἐξουδετεροῦν τὰ βακτηρίδια.

Ὅ τι κατορθοῖ διὰ τῶν μέσων τούτων ἡ οἰκοδέσποινα εἰς τοὺς ἰχθύας, τὸ κρέας, τὰς ὀπώρας κτλ. τὸ αὐτὸ κάμνομεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἰατροὶ εἰς τὰς πληγάς. Κλείομεν αὐτὰς πολλάκις διὰ πυκνῶν στρωμάτων βάμβακος ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐμποδίσωμεν τὰ βακτηρίδια νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ κρέας τῆς πληγῆς καὶ εἰς τὸ αἷμα καὶ νὰ παραγάγωσιν ἐκεῖ δηλητηριώδεις οὐσίας. Ἢ θέτομεν ἐπ' αὐτῶν διαλύσεις φανικοῦ ὀξέος, ὅπως παρακωλύσωμεν τὴν κακὴν ἐνέργειαν τῶν βακτηριδίων, ὅτε τὸ φανικὸν ὀξὺ ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῆς πληγῆς ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ τὸ φανικὸν ὀξὺ τῆς ἑστίας ἐπὶ τοῦ κρέατος.

(Ἕπεται τὸ τέλος). Θ. Χ. Φλωρας.

ΤΟ ΧΑΛΚΟΥΝ ΑΓΑΛΜΑΤΙΟΝ

ΔΙΗΓΗΜΑ

— Ἔ! τἄμαθες; Ὁ Ζερικῶ νυμφεύεται. Καὶ χρεωστεῖ τὸν γάμον του εἰς τὸ μικρὸν χάλκινον ἄγαλμα, τὸ ὑποῖον....

Ἀλλὰ πρέπει νὰ σοῦ διηγηθῶ ὅλην τὴν ἱστορίαν.

Πρὸ δεκαετίας ὁ Ζερικῶ ἦτο ἐπιθεωρητὴς δευτέρας τάξεως εἰς κάποιαν ἀσφαλιστικὴν ἑταιρίαν. Εἶχε κάπου 450 φράγκων μισθὸν κατὰ μῆνα. Ἦτο τότε τριάκοντα ἐτῶν περίπου. Ἐν πρωΐ, ἦτο Φεβρουάριος μήν, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ γραφεῖόν του διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ προγευματίσῃ. Σημείωσε ὅτι τὸ γραφεῖόν του ἀπεῖχε πολὺ ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ἐπρογευμάτιζε. Εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων ἐμπρός του ἐβάδιζε εἰς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐφόρει ἀνοικτὸν πανταλόνι καὶ σουρτοῦκο κοντόν.

— Διάβολε! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ζερικῶ, καὶ ἐτυλίχθη ζεστότερα εἰς τὸ βαρὺ ἐπανωφόριόν του. Αὐτὸν τὸν κύριον δὲν τὸν πιάνει φαίνεται τὸ κρύο!

Ἀλλὰ σκεπτόμενος ὅτι σπανίως περιπατεῖ κανείς, χωρὶς ἐπανωφόριον, μὲ θερμοκρασίαν τεσσάρων βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδενικόν, ἐπέσπευσε τὸ βῆμα καὶ ἐν παρόδῳ ἐκύτταξε τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐβάδιζε πρὸ αὐτοῦ.

Οἴμοι! ὡμίλει εὐγλώττως ὁ κοντὸς ἐκεῖνος ἐπενδύτης ὅταν τὸν παρετήρει τις ἐκ τοῦ πλησίον! Καλοκομμένος, ἀλλὰ κατάτριπτος ἔπιπτε πλατὺς ἐπὶ τοῦ ἰσχνοῦ σώματος τοῦ φέροντος αὐτόν. Ἡ λοιπὴ ἐνδυμασία ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὸν ἐπενδύτην. Ὁ λαιμοδέτης, ὁ πῖλος, τὰ ὑποδήματα μόλις ἐκρατοῦντο. Τὸ πρόσωπον ὡμοίαζε... πρὸς τὰ ἐνδύματα: συμπαθητικόν, νεακρόν, μὲ ὡραῖα χαρακτηριστικά, ἀλλ' ἐξηντλημένον, μὲ ὀφθαλμοὺς ἀποκαμωμένους, οἱ ὁποῖοι σοῦ ὡμίλοῦν, σοῦ ἐφώναζον : πεῖνα!

— Ὁ κακόμοιρος! ἐψιθύρισεν καθ' ἑαυτὸν ὁ Ζερικῶ.

Καὶ ὡς ἐξ ἐνστίκτου ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του. Ἀλλὰ πῶς νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνην εἰς ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος δὲν ἐζήτει; Ἐδίστασε καὶ παρῆλθε μετ' ἀορίστου τινος ἐλέγχου συνειδήσεως.

Μετὰ μίαν ὥραν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ γραφεῖόν του, κατόπιν καλοῦ γεύματος καὶ χωρὶς νὰ σκέπτεται πλέον τὸ συμβάν, ὅταν αἴφνης συνηντήθη ἐκ νέου μὲ τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἴδει πρὸ ὀλίγου. Ἦτο τῷ ὄντι ἀξιολύπητος. Ἔσύρετο καὶ ἔρριπτεν εἰς τὰ ὑελώματα τῶν ἐδωδιμοπωλείων βλέμματα πλήρη σπαρακτικῆς ὀδύνης. Διὰ τῆς συνεσπασμένης χειρὸς ἔψαυε τὸν στόμαχόν του.

Ὁ Ζερικῶ ἐσταμάτησεν μὴ εἰξεύρων τί νὰ κάμῃ.

Εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ ὑπῆρχεν ἓν οἰνοπωλεῖον καὶ ἓν καπνοπωλεῖον, τὰ ὁποῖα συνείχοντο. Ἐντὸς τοῦ οἰνοπωλείου πολλοὶ ἔτρωγον. Εἰς τὴν θύραν, ἡ οἰνοπῶλις, ἡτοίμαζε σωρὸς ὀστρειδίων. Ὁ νέος τὴν ἐπλησίασεν.

— Πεινῶ, κυρά!..

Δὲν ἠμποροῦσε σχεδὸν νὰ ὁμιλήσῃ. Ἡ οἰνοπῶλις τὸν ἐκύτταξε, ἐννόησε.

— Στάσου μία στιγμή!

Καὶ εἰσελθοῦσα ἐντὸς τοῦ καταστήματος ἔκοψεν ἓν τεμάχιον ἄρτου διὰ νὰ τοῦ τον φέρῃ.

Ὁ Ζερικῶ δὲν ἐκρατήθη. Εἰσῆλθε μὲ ὁρμὴν ὁμοῦ μὲ τὴν γυναῖκα.

— Κυρά, πρόσθεσε σὲ παρακαλῶ εἰς τὸ ψωμὶ κάμποσο κρέας, ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ το τυρί, καὶ ἕνα μπουκάλι κρασί... Κράτησέ τα ἀπ' αὐτό....

Ὡμίλει σιγά. Ἀλλ' ὁ νέος τὸν ἤκουσεν ἢ ἐμάντευσε τί εἶπε. Διότι τὴν στιγμὴν ὁποῦ ἐξήρχετο ὁ Ζερικῶ, τὸν ἐχαιρέτισεν ἐλαφρῶς.

— Εὐχαριστῶ, κύριε. Ὁ Θεός....

Εὐχὴ βεβαίως... Ὑπάρχουν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ στιγμαί, καθ' ἃς ὅλοι πιστεύομεν εἰς τὸν Θεόν... Ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἀποτελειώσῃ τὴν φράσιν του. Ὁ Ζερικῶ τὸν ἀντεχαιρέτισε βήχων διὰ νὰ μὴ φανῇ ἡ ταραχή του καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ παρακείμενον καπνοπωλεῖον διὰ νὰ ἀγοράσῃ

ἐκλεκτὰ σιγάρα, τῶν ὁποίων ἐσκέπτετο ὅτι εἶχε καταστῆ ἄξιος.

Παρῆλθον πέντε ἔτη καὶ ὁ Ζερικῶ ἔγεινεν ἐπιθεωρητὴς α' τάξεως. Ἄλλη μεταβολὴ δὲν ἐπῆλθεν εἰς τὸν βίον του. Ἕνα βράδυ, ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν του, εὗρεν ἓν κιβώτιον μὲ τὴν ἐπίγραφήν του: « Πρὸς τὸν κ. Ἀριστείδην Ζερικῶ, ὁδὸς Τουρίνου, ἀριθ. 48 » Προσήρχετο ἐξ Ἰταλίας. Τὸ ἤνοιξε. Περιεῖχεν ἓν χαλκοῦν ἀγαλμάτιον. Νέος, φέρων μεσαιωνικὴν ἐνδυμασίαν ἦτο μαλθακῶς ἐξηπλωμένος ἐπάνω εἰς ἓν κάθισμα μὲ ἓν βιβλίον ἀνοικτὸν εἰς τὰς χεῖρας. Ἡ μορφὴ ἐξέφραζε μελαγχολίαν καὶ ἀπαγοήτευσιν ἀπερίγραπτον. Εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ βιβλίου μία ἐπιγραφὴ ἐξεῖχεν ἀνάγλυπτος: «Ἱερουσαλήμ!»

Ἐντὸς τοῦ κιβωτίου, ὁμοῦ μὲ τὸ ἀγαλμάτιον, ὑπῆρχε μικρὰ πινακίς, ἡ ὁποία ἔφερε τὰς λέξεις: «Ἐνθύμιον τῆς 13 Φεβρουαρίου 1879». Ὄνομα τίποτε. Οὐδὲ καμμίαν ἐπιγραφὴν εἰς τὸ βάθρον τοῦ ἀγαλματίου. Εἰς μάτην τὸ ἔστρεψε καὶ τὸ ἀνέστρεψε παντοιοτρόπως.

— Ποῖος μοῦ τὸ στέλλει ἐπὶ τέλους αὐτός; ἀνεφώνησεν ὁ Ζερικῶ, ἐν ἀπορίᾳ. Εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐγὼ δὲν γνωρίζω κανένα! Δέκα τρεῖς Φεβρουαρίου!... Ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ δὲν μοῦ ἐνθυμίζει τίποτε.

Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι εἰς αὐτὸν ἀπηυθύνετο τὸ κιβώτιον, τὸ ἀγαλμάτιον ἐτοποθετήθη ἐν πομπῇ ἐπὶ τῆς ἑστίας τῆς αἰθούσης, τῆς ὁποίας, ἐννοεῖται, ἦτο τὸ ὡραιότερον κόσμημα. Κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, τὸ ἀγαλμάτιον ἦτο ἀληθὲς ἀριστοτέχνημα.

Τέσσαρα ἔτη παρῆλθον ἀκόμη καὶ ὁ Ζερικῶ ἔγεινε συνταγματάρχης... δηλαδὴ πρῶτος ταμίας, μὲ μισθὸν χιλίων φράγκων κατὰ μῆνα.

Ἐνθυμεῖσαι, τὸ παρελθὸν ἔτος πόσος λόγος ἔγεινε διὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἔργων τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου Χουγιάρ;—Λαμπρὸς νέος, τὸν ὁποῖον ὅλοι ἠγαπῶμεν. Νέος μεγαλοφυής, ὁ ὁποῖος θὰ ἔκαμνεν ἀριστουργήματα, ἂν ὁ θάνατος δὲν τὸν ἀφήρπαζε τόσον προώρως!... Ὁ Ζερικῶ, διερχόμενος τυχαίως ἔξωθεν τῆς ἐκθέσεως, ὡς φιλότεχνος εἰσῆλθε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ. Ὅλα τὰ ἔργα τοῦ καλλιτέχνου ἦσαν ἐκεῖ: ἀγάλματα, προπλάσματα, ὑποδείγματα, σχέδια, ἀκόμη καὶ ἔργα μαθητικά, ὁλόκληρον τὸ ἔργον τοῦ καλλιτέχνου συνκαχθὲν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὑπὸ χειρὸς εὐλαβοῦς. Μικρὸν γύψινον προπλάσμα, τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο εἰς τὸ μέσον, εἵλκυε τὴν προσοχὴν τῶν εἰδημόνων, οἱ ὁποῖοι ἔλεγον: εἶνε ὁ Τάσσος.

Ὁ Ζερικῶ ἐπροχώρησε, δὲν ἠδυνήθη δὲ νὰ συγκρατήσῃ κραυγὴν ἐκπλήξεως.

— Μπά! νὰ τὸ ἀγαλμάτιόν μου!

Οἱ θεαταὶ ἐστράφησαν πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν παρετήρουν μετὰ προσοχῆς καὶ σεβασμοῦ συγχρόνως. Διότι κάτωθεν τοῦ ἀγαλματίου ἐκρέματο μικρὰ πλάξ φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν «Κτῆμα τοῦ κ. Α. Ζερικῶ »

Ὁ Ζερικῶ ἐκοκκίνισε καὶ ἠθέλησε νὰ φύγῃ. Ἀλλὰ πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν θύραν, νεαρὰ κυρία ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ἡ ὁποία ἔφερε βαθὺ πένθος καὶ ἐφαίνετο πολὺ συγκεκινημένη, ἔτρεξε κατόπιν του καὶ τὸν ἐσταμάτησεν:

— Εἶσθε ὁ κύριος Ἀριστείδης Ζερικῶ;... Πόσον εἶμαι εὐτυχὴς διὰ τὴν σύμπτωσιν! Σᾶς ἀναζητῶ πρὸ πολλοῦ! Ὁ ἀτυχὴς ὁ ἀδελφός μου μοῦ ὡμίλει συχνὰ περὶ ὑμῶν.

Ὁ Ζερικῶ τὴν παρετήρει ἔκπληκτος. Ἡ κυρία ἦτο ξανθή, ὡραία, εἴκοσιν ἓξ ἐτῶν τὸ πολύ.

— Συγγνώμην, κυρία, εἶπε, μὲ συγχωρεῖτε νὰ σᾶς ἐρωτήσω τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ σας.

—Πῶς δὲν τὸ εἰξεύρετε; Ἦτο ὁ Ἰάκωβος Χουγιάρ, ὁ γλύπτης, τὸν ὁποῖον ἐσώσατε πρὸ ἐννέα ἐτῶν. Πόσον ἐπεθύμει νὰ σᾶς ἐπανίδῃ κάποτε νὰ σᾶς ἐκφράσῃ ὁ ἴδιος... Ἀδελφούλη μου!...

Ἡ κυρία ἀνελύθη εἰς δάκρυα καὶ ὁ Ζερικῶ, συγκεκινημένος καὶ αὐτός, ἐπεχείρει νὰ τὴν παρηγορήσῃ.

— Μὴ κλαίετε, κυρία, εἶπε μετὰ γλυκύτητος. Στηριχθῆτε σᾶς παρακαλῶ εἰς τὸν βραχιονά μου. Ἔξω ἠμποροῦμεν νὰ ὁμιλήσωμεν καλλίτερον περὶ τοῦ ἀδελφοῦ σας.

Ὁ Ζερικῶ ἔλαβεν ἀβρῶς τὴν χεῖρα τῆς κυρίας καὶ τὴν ὡδήγησεν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Μαγδαληνῆς, ὅπου ἐν τῇ μονώσει τῆς ἐκκλησίας τοῦ διηγήθη ὅλην τὴν ἱστορίαν.

Ἡ ἱστορία ἦτο ὀδυνηρά, μία ἀπὸ τὰς μεγάλας ἐκείνας ἀτυχίας, τὰς ἀδυσωπήτους καταφορὰς τῆς εἱμαρμένης, αἱ ὁποῖαι ἐνσκήπτουν κατὰ τῶν εὐγενῶν καὶ ὑπερηφάνων ἀνθρώπων, ὅπως αἱ θύελλαι ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλῶν ὀρέων. Δίκη περὶ κληρονομίας, καταστρεπτικὴ καὶ ἀτελείωτος, βαρεῖαι ὑποχρεώσεις, σπουδαὶ τὰς ὁποίας διέκοπτεν ἡ αὐξάνουσα πενία καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ καθημερινοῦ ἄρτου, ἔπειτα ἡ ἔλλειψις καὶ αὐτῆς τῆς βαναύσου ἐργασίας, ἡ ἐμφάνισις τῆς ἀσθενείας, καὶ κατόπιν ἡ πενία ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ φρίκῃ. Τὰ ἔπιπλα τῆς οἰκίας πωλούμενα ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἡ ἀπελπισία ἡ πεῖνα!..

— Ἐννοεῖτε, κύριε, τί σημαίνει πεῖνα; Εἴχομεν δύο ἡμέρας νὰ φάγωμεν. Ὁ ἀδελφός μου ἐξῆλθε διὰ νὰ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα καὶ ἐπεριπάτει, ἐπεριπάτει... Τὰ λοιπὰ τὰ γνωρίζετε. Ὅταν ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ ψωμὶ ἀπὸ τὴν ἀγαθὴν ἐκείνην γυναῖκα, δὲν ἠμποροῦσε νὰ κρατηθῇ. Τότε παρουσιάσθητε σεῖς. Ὁ Θεὸς σᾶς ἐφώτισε, κύριε. Ἐκεῖνο τὸ κρέας, ὁ οἶνος ἦτο σωτηρία, ἡ ζωὴ μέχρι τῆς ἐπιούσης καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ὁ Ἰάκωβος εὗρεν ἐργασίαν. Μετ' ὀλίγον καιρὸν, ἐκερδήσαμεν καὶ τὴν δίκην μας. Ὁ Ἰάκωβος εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν σχολὴν καὶ ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον. Τὸν «Τάσσον» του σᾶς ἔστειλεν ἐκ Ῥώμης. Ἔμαθε τὸ ὄνομά σας ἀπὸ τὴν καπνοπώλιδα καὶ ἔλεγε πάντοτε: «Θὰ ὑπάγω νὰ ἰδῶ τὴν σωτῆρά μας, ὅταν θὰ ἠμπορῇ νὰ ὑπερηφανεύεται δι' ὅ,τι ἔκαμε ὑπὲρ ἐμοῦ...» Δὲν ἦλθε νὰ σᾶς ἰδῇ, δὲν ἐπανεῖδε τοὺς Παρισίους. Ἡ ὑγεία του εἶχε κλονισθῆ ἐξ ὅσων εἶχεν ὑποστῆ. Εἰς τὴν Ῥώμην ἠσθένησε. Οἱ ἰατροὶ μᾶς ἔλεγαν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὰ μεσημβρινὰ κλίματα. Ἀλλὰ ἐκεῖνος δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα λόγον νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν ξένην καὶ μετέβημεν εἰς Νίκαιαν. Ἐκεῖ, κύριε, ἐκεῖ τὸν ἔχασα πρὸ ἑνὸς ἔτους. Ἐξέπνευσε μὲ τὸ ὄνομά σας εἰς τὸ στόμα. Κατόπιν ἀνεζήτησα παντοῦ τὴν διεύθυνσίν σας, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσα νὰ τὴν εὕρω.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ γλύπτου ἐξηκολούθει κλαίουσα. Ὁ Ζερικῶ ἔλαβε τὴν χεῖρά της τρυφερῶς καὶ τῇ ἀπέτεινε λόγους γλυκεῖς. Ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ τὴν συνοδεύσῃ ἐφ' ἁμάξης μέχρι τῆς οἰκίας της... Τὴν ἑπομένην ἐπέστρεψε νὰ ζητήσῃ εἰδήσεις της. Ἐπανῆλθε τὴν ἑπομένην καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον...

Τὸν συνήντησα τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα. Λάμπει ἀπὸ ὑγείαν. Τὸν ἐκλαμβάνετε ὡς εἰκοσαετῆ νέον· ἀναθάλλει. Μόνον κάτι τι τὸν δυσηρέστει πρό τινος·

— Τί δυστυχία, εἶπεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν μνηστήν του, τί δυστυχία ὅτι ὁ Ἰάκωβος δὲν ἔχει τὸ ὄνομά του εἰς τὸν «Τάσσον» μου. Δὲν ἠμπορῶ νὰ παρηγορηθῶ.

Ἡ μνηστὴ ἀνεπήδησε.

— Δὲν ἔχει τὸ ὄνομά του! Δὲν παρετήρησες τὸ βιβλίον ἐκεῖ ὅπου ἀνοίγει ἡ σελίς;

— Ὄχι δὰ! ἀνέκραξεν ὁ Ζερικῶ καὶ ἔτρεξεν εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ βεβαιωθῇ.

Πράγματι δὲ ἐπὶ τῆς χαλκίνης πλακὸς ἦτο χαραγμένη, διὰ χειρὸς τοῦ καλλιτέχνου, ἡ ἑπομένη ἀφιέρωσις:

« Τῷ κ. Ἀριστείδῃ Ζερικῶ — Ὁ ὀφείλων αὐτῷ τὴν ζωὴν γλύπτης: Ἰάκωβος Χουγιάρ ».

(Paul Gall). Κ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ἡ γυνὴ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ εἶνε πολὺ ὀλιγαρκεστέρα τοῦ ἀνδρός.

*

Ὁ κόσμος ἐμπνέει τὴν κοσμιότητα καὶ τὴν ἀγαθότητα ὁ Θεός.

*

Ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ συζεύγνυνται πάντοτε ἡ ἀνάμνησις πρὸς τὴν ἐλπίδα.

*

Ἐν τῇ νεότητι εἶνε γλυκὺ τὸ προσδοκᾶν καὶ ἐν τῷ γήρατι γλυκὺ τὸ ἐνθυμεῖσθαι.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΔΙΣΤΙΧΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ

Ἐξ ἀνεκδότου συλλογῆς.

Αὐτὸ τὸ ἄχ ἂν ἔβγαινεν ἀπ' τῆς καρδιᾶς τὰ φύλλα,
Θὲ νὰ καιγόταν ὁ ντουνιᾶς χωρὶς φωτιὰ καὶ ξύλα

*

Ἂν ἤξερα τὸ τέλος μου, τὸ πῶς θὰ καταντήσω,
Δὲν θἄνοιγα τὸ στόμα μου ἀνθρώπου νὰ 'μιλήσω.

*

Ἀγγελοστορισμένη μου ποιὸς σοῦδωσε τὴ χάρι
Νὰ σαϊτεύῃς τῆς καρδιαῖς δίχως νἄχῃς δοξάρι;

*

Ἂς τραγουδήσω κι' ἂς χαρῶ ὡς τε ποῦ νὰ γεράσω,
Κ' ἡ νιότη δὲν πουλιέται πλειὸ νὰ τὴν ξαναγοράσω.

*

Γιὰ 'δὲς πῶς' ἐκατήντησα, ὡσὰν τῆς γῆς τὸ χῶμα,
Ποῦ τὸ πατεῖς καὶ δὲν 'μιλεῖ γιατὶ δὲν ἔχει στόμα.

*

Γενοῦ, πουλί μου, λεῖμονιὰ κ' ἐγὼ νὰ γείνω χιόνι,
Νὰ λυώνω νὰ δροσίζωνται οἱ τρυφεροί σου κλῶνοι.

*

Δυὸ ἀδερφούλαις εἴσαστε ποῦ νὰ σᾶς πιάσῃ ζέλη,
Πρῶτα νὰ πιάσῃ τὴ μικρὴ κ' ὕστερα τὴ μεγάλη.

*

Δὲν εἶνε κρίμα τὸ δεντρὶ ἀγέρας νὰ τὸ δέρνῃ
Καὶ βουρκωμένο τὸ νερὸ 'ς τὴ ρίζα του νὰ σέρνῃ;

*

Δὲν ἠμπορῶ τὰ πάθη μου τῆς πέτρας νὰ τὰ λέω,
Κ' ἡ πέτρα νὰ μὴ μοῦ 'μιλῇ, νὰ κάθωμαι νὰ κλαίω.

*

Ἐδῶ 'ς αὐτὴ τὴ γειτονιὰ χάρος νὰ κατοικήσῃ,
Νὰ πάρῃ ὅλαις τῆς ἄσχημαις, τῆς ὤμορφαις ν' ἀφίσῃ.

*

Ἐσ' εἶσαι μάτια μου γιατρὸς κ' ἐγὼ εἰμ' ὁ λαβωμένος,
Ἔλα νὰ σμίξωμε τὰ δυὸ νὰ γιατρευτῶ ὁ καϋμένος.

*

Ἓν ἄστρ' εἶνε 'ς τὸν οὐρανό, γυρίζει σὰν τἀλώνι,
Ὅποιος μικρὸς παντρεύεται τὰ νιᾶτα του σκλαβώνει.

*

Ἐγώ, πουλί μου, σ' ἀγαπῶ, μὰ δὲ σου δίνω θάρρος,
Γιατ' εἶν' ἡ γειτονιὰ κακή, ποῦ νὰ τὴν πάρῃ ὁ Χάρος.

*

Ἡ πίκραις κόβουν γόνατα κ' οἱ λογισμοὶ γερνοῦνε,
Κ' ἐγὼ ποῦ τἄχω καὶ τὰ δυὸ πῶς δὲ μὲ καταλυοῦνε!

*

Ἡ πίκραις καὶ τὰ βάσανα γιὰ μένανε γινῆκαν,
Βρῆκαν τὰ στήθη μ' ἀνοικτὰ καὶ 'ς τὴν καρδιά μου [μπῆκαν.

*

Ἡ μάνα σου κ' ἡ μάνα μου 'ς τἀλώνια κουβεντιάζαν,
Θὲ μου, νὰ λέγανε γιὰ μᾶς, νὰ μας ἀρραβωνιάζαν!

*

Ἡ θάλασσα τρώει βουνὰ καὶ τὰ βουνὰ λιοντάρια,
Κ' ἡ ὤμορφαις ἡ κοπελλιαῖς τρῶνε τὰ παλικάρια.

*

Κλαίω καὶ μὲ τὰ δάκρυα τῆς γῆς τὸ χῶμα βρέχω
Καὶ δὲν εὑρέθη χριστιανὸς νὰ μ' ἐρωτήσῃ τί ἔχω.

Κλαίω κρυφά, γιατί κανείς δὲ θέλω νὰ 'τὸ μάθῃ
Πῶς βρίσκομαι 'σε βάσανα καὶ 'σε μεγάλα πάθη.

*

Καὶ τάστεράκια τοῦρανοῦ κ' ἐκεῖνα τὰ φοβοῦμαι,
Νὰ μὴ μας μαρτυρήσουνε τὴν ὥρα ποῦ 'μελοῦμε.

*

Λησμονημένη σ' εἶχα 'γώ· τώρα ποῦ σ' εἶδα πάλι
Μοῦβάλες πόνο 'ς τὴν καρδιὰ καὶ ζάλη 'ς τὸ κεφάλι.

*

Λυπήσου, Παναγία μου, τὰ δάκρυα ποῦ χύνω,
Γιατ' εἶνε περισσότερα κι' ἀπ' τὸ νερὸ ποῦ πίνω.

*

Νὰ κάνω ἄχ, κάνει σεισμός, καὶ βάχ, χαλᾷ ἡ πλάσι,
Ν' ἀναστενάξω, καίγονται τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση.

*

Ξύπνα, τοῦ μόσχου ἡ ἀδερφή, τοῦ μπαμπακιοῦ ἡ ἀ-
[σπράδα,
Ξύπνα, ποῦ δὲν ἐχόρτασες τοῦ ὕπνου τὴ γλυκάδα.

*

Σένα σοῦ πρέπει, κόρη μου, βασίλισσα νὰ γίνῃς,
Νὰ κάθεσαι 'ς ἕνα θρονί, τῆς ὥμορφαις νὰ κρίνῃς.

*

Ὁποιός μου φίλος μ' ἀγαπᾷ νὰ μὴν ἐρθῇ κοντά μου,
Γιατί θὲ νὰ τὸν κάψουνε τἀναστενάγματά μου.

*

Ἐκεῖνου ποῦ δὲ μ' ἀγαπᾷ δός του, Θεέ μου, δός του
Δυὸ μαχαιριαῖς μέσ' 'ς τὴν καρδιὰ γιὰ νὰ γενῶ για-
[τρός του.

*

Πρόβαλε, διαβολόπιστη, νὰ ἰδῇς καὶ νὰ σε ἰδοῦνε
Τὰ μάτια ποῦ σ' ὀρέγονται καὶ ποῦ σε λαχταροῦνε.

*

Πείσματα καὶ πεισματικὰ νὰ ξεσυνερισθοῦμε;
Κ' ὕστερα θὰ γυρεύωμε γιατρὸ νὰ γιατρευθοῦμε.

*

Σ' τὰ μάτια σου λιγοθυμῶ, 'ς τὰ χείλη σου πεθαίνω,
Μέσ' 'ς τὴν καρδιά σου κρίνομαι κι' ὅ,τι μοῦ 'πῇς θὰ
[γένω.

*

Τί ἔχουνε τὰ ματάκια σου κι' ὅταν μὲ ἰδοῦνε κλαῖνε;
Ἂν ἔχουνε παράπονο γιατί δὲ μού το λένε;

*

Τρεῖς πῆχες φίδι θὰ γενῶ τὴ μέση σου νὰ ζώσω,
Κι' ἂν ἀγαπήσῃς ἄλλονε, θὲ νὰ τον φαρμακώσω.

*

Τὰ μαῦρα μάτια τὰ γλυκά, τὰ φρύδια τὰ μεγάλα
Μ' ἐκάνανε κι' ἀρνήστηκα τῆς μάνας μου τὸ γάλα.

*

Τί μ' ὠφελεῖ νὰ σ' ἀγαπῶ χωρὶς καμμιὰν ἐλπίδα;
Τὴ γνώμη σου κατάλαβα, τὴν τύχη μου τὴν εἶδα.

*

Τὸν πόνο πῶχεις 'ς τὴν καρδιὰ φίλου μὴν τον θαρρέψῃς·
Φίλος τοῦ φίλου θὰ τὸ 'πῇ καὶ σὺ θὰ κινδυνέψῃς.

*

Ὡς καὶ τὰ παραθύρια σου ἀμάχη μοῦ βαστοῦνε,
Ὅταν γυρίζω νὰ τὰ ἰδῶ μονάχα τους σφαλοῦνε.

*

Ἀδύνατό εἶνε μιὰ καρδιὰ σὰν λαβωθῇ νὰ γιάνῃ
Μοιάζει δεντρὶ ποῦ μαραθῇ καὶ πλειὰ καρπὸ δὲν κάνει.

*

Ἄσπρη, στρογγυλοπρόσωπη, νεραντζομαγουλάτη,
Τὴν πέτρα σκίζεις, κάνεις δυὸ μὲ τὸ δεξί σου μάτι.

*

Ἐγὼ 'λεγα, βρυσοῦλά μου, πῶς τρέχεις γιὰ τ'ἐμένα,
Μὰ σὺ ἔτρεχες καὶ πότιζες ὅλα τὰ διψασμένα.

*

Ἐπλήγωσε τὸ στῆθός μου, δὲν θέλει πλειὰ νὰ γιάνῃ,
Ἂς ἀποθάνουν οἱ γιατροί, κι' ἂς μὴ βρεθῇ βοτάνι!

*

Ἐμένα πρέπει νὰ φορῶ 'πουκάμισο ἀπ' ἀγκάθι
Καὶ σιδερένια τραχηλιὰ γιὰ νὰ βαστῶ τὰ πάθη.

*

Ὅταν ἀναστενάξω 'γώ, τὸ κρίμα μου σὲ πιάνει,
Κι' ἂν ἦσαι 'ς τὸ παράδεισο, 'ς τὴν κόλασι σὲ βάνει.

*

Ἡ ἀγάπη σοῦ εἶνε ψεύτικη σὰν τἀπριλιοῦ τὸ χιόνι,
Ὁποῦ τὸ ρίχνει ἀπὸ βραδὺς καὶ τὴν αὐγὴ τὸ λυώνει.

*

Τὸ δέντρο, ποῦ καμάρωνα καθημερνὴ καὶ σκόλη,
Ἄπλωσε τὰ κλωνάρια του 'σε ξένο περιβόλι.

*

Ὅλα σοῦ τἄδωσ' ὁ Θεός, ὅλα μὲ τὸ κοντύλι:
Μάτια γλαρά, φρύδια σμιχτά, καὶ μερτζανένια χείλη.

*

Ὅλοι οἱ γιατροὶ συνάχθηκαν γιὰ τὸ δικό μου πόνο·
Μέ εἶδανε, μὲ ξενάειδανε, κ' εἶπαν πῶς δὲν γλυτώνω.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Κατὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν κατάστασιν ἐπὶ πληθυσμοῦ 2,004,492 τοῦ Κράτους ὑπάρχουσιν ἐν ὅλῳ δημοτικαὶ σχολεῖαι 2,278 ἐν οἷς φοιτῶσιν μαθηταὶ ἄρρενες μὲν 78,815, θήλειαι 18,986. Ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις διδάσκουσι δημοδιδάσκαλοι α', β', καὶ γ' τάξεως 1,641, λαμβάνοντες ἐτήσιον μισθὸν δρ. 1,911,640, γραμματοδιδάσκαλοι δὲ εἰς συνεστημένα καὶ μὴ σχολεῖα 853, ὧν ἡ ἐτησία ἀντιμισθία ἀνέρχεται εἰς δρ. 353,040. Δι' ἐνοίκια ἀμφοτέρων τῶν διδακτηρίων προϋπελογίσθησαν δρ. 657,080. Πάντων τούτων ἡ ὁλικὴ ἐτησία δαπάνη ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 2,727,627, ἐξ ὧν δραχμ. 2,102,480 εἰσφέρουσιν οἱ δῆμοι, τὸ ὑπόλοιπον δὲ τὸ δημόσιον ταμεῖον.

— Ἡ ὁλικὴ παραγωγὴ γαιανθράκων ἐν τῷ Ἡνωμένῳ Βασιλείῳ τῆς Μ. Βρεττανίας ἀνῆλθε κατὰ τὸ ἔτος 1887 εἰς 162,119,000 τόννους ἐνῷ ἡ τοῦ 1886 δὲν ὑπερέβη τοὺς 157,518,000 τόννους.

— Κατὰ τὴν ἐσχάτως γενομένην ἀπογραφὴν τῶν ἐν Παρισίοις ἐγκατεστημένων ἀλλοδαπῶν ἀνέρχονται οὗτοι εἰς 170,202 ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Κατ' ἐθνικότητας οἱ πλεῖστοι εἶνε: Βέλγοι 43,712, Γερμανοὶ 26, 109, Ἑλβετοὶ 25,144, Ἰταλοὶ 24,178, Ῥῶσσοι 8,485 Ἄγγλοι 7,688, Αὐστριακοὶ 5,755. Ἕλληνες ἐδηλώθησαν 536.

— Κατὰ τὸν ἐνεστῶτα μῆνα συμπληροῦται ἑκατονταετία ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ ἐφευρέτου τῆς στενογραφίας Φραγκίσκου Ξαβερίου Γαβελσβέργερ. Οἱ κατὰ τὸ σύστημα αὐτοῦ μορφωθέντες στενογράφοι καὶ ἀλλαχοῦ μὲν τῆς Εὐρώπης, μάλιστα δ' ἐν Γερμανίᾳ εἰσὶ πολυπληθέστατοι. Ὑπερπενταπόσιοι Γαβελσβέργειοι στενογραφικοὶ σύλλογοι ὑπάρχουσιν ἐν Γερμανίᾳ, ἔχοντες ἑν στρογγύλῳ ἀριθμῷ 15000 μέλη· πλὴν δὲ τούτων εἰς πολλὰς μυριάδας ἀνέρχονται οἱ ἀκολουθοῦντες ἐν τῇ στενογραφίᾳ τὸ σύστημα τοῦ Γάβελσβέργερ, εἰς τοὺς ὁποίους συναριθμοῦται καὶ οἱ παρ' ἡμῖν ὀλίγοι στενογράφοι.

— Τὸ σιδηροδρομικὸν συμβὰν ἐξ οὗ ὡς ἐκ θαύματος ἐσώθη ὁ Ἤζαρ; ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλείστας ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκδηλώσεις ἐν Ῥωσσίᾳ. Τούτων ἡ μᾶλλον ἠχηρὰ — κυριολεκτικῶς — εἶνε ὁ μέγας ἀργυροῦς κώδων ὅστις κατεσκευάσθη ἐν Καρκόβ ὅπως ἀναμιμνήσκει εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἁγίας πόλεως τὴν καταστροφὴν τῆς 17 Ὀκτωβρίου. Ὁ κώδων οὗτος θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα Κώδων τοῦ Τζάρου, θὰ εἶνε δ' ἐπ' αὐτοῦ γεγλυμμένα τὰ ὀνόματα τοῦ αὐτοκράτορος, τῆς αὐτοκρατείρας καὶ τῶν ἐπιλοιπῶν μελῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας ὅσα ἦσαν ἐν τῷ ἐκτροχιασθέντι συρμῷ. Κατεσκευάσθη τῇ μερίμνῃ τοῦ κλήρου καὶ θὰ ἀναρτηθῇ μὲν ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου τῆς μητροπόλεως, ἀλλὰ δὲν θὰ χρησιμοποιῆται ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει. Μόνον ἅπαξ κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τοῦ συμβάντος θὰ κρούεται ἐπὶ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας.

— Λόγος γίνεται ἐν τῷ ῥωσσικῷ τύπῳ περὶ παραδοξοτάτης κληρονομίας συνεπείᾳ τῆς ὁποίας μία ἕδρα ἐν τῇ βουλῇ τῶν Λόρδων καὶ μετ' αὐτῆς περιουσία κολοσσιαία, ἀποτελουμένη ἐκ 15 ἑκατομμυρίων λιρῶν εἰς γαίας καὶ 2½ ἑκατομμυρίων εἰς κινητά, περιέρχεται εἰς γόνον ἀγγλικῆς μὲν ἀλλ' ἐκρωσσισθείσης οἰκογενείας, ὅστις εἶνε τὴν σήμερον ἀξιωματικὸς τοῦ ῥωσσικοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ἵνα ἀποκτήσῃ τὴν κληρονομίαν ταύτην ὁ εὐτυχὴς κληρονόμος ὀφείλει ν' ἀλλάξῃ τὴν ἐθνικότητά του καὶ νὰ γίνῃ βρεττανὸς ὑπήκοος. Διὰ τοῦτο μεθ' ὑπερηφανείας ἀπέκρουσε τῆς τύχης τὴν δωρεάν, οὐδόλως στέργων ἐκ συμφέροντος νὰ ἀπαρνηθῇ τὴν χώραν ἐν ᾗ ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη.

— Παραδοξότατος ἀλλὰ καὶ λίαν πρακτικὸς νόμος ἐψηφίσθη ἐσχάτως ἔν τινι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Διὰ τούτου ὁρίζεται εἰς ἐννέα ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου τὸ ὕψος τῶν πίλων οὓς ἐπιτρέπεται νὰ φέρωσιν αἱ γυναῖκες ἐν θεάτρῳ.

— Κατ' ἀπογραφικήν τινα σημείωσιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, διατηροῦνται ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κράτει 190 ἐν ὅλῳ μοναί, ἐν αὐταῖς δὲ διαιτῶνται 1510 μοναχοὶ καὶ 227 μοναχαί. Τὰ ἔσοδα αὐτῶν ἐτησίως ἀνέρχονται εἰς δρ. 2,166,704.28, τὰ δ' ἔξοδα εἰς 2,157,752.72 κατὰ τοὺς ὑπὸ τῶν μοναστηριακῶν συμβουλίων ὑποβληθέντας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον προϋπολογισμούς.

— Ἡ χρῆσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς κινητηρίου δυνάμεως προάγεται ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ. Οὕτως ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους τίθενται εἰς ἐνέργειαν ἐν Λονδίνῳ σιδηροδρομικαὶ ἠλεκτροκίνητοι μηχαναὶ ἐν ταῖς ὑπογείοις γραμμαῖς.

— Ὁ Στρατάρχης Μόλτκε δὲν εἶνε μόνον ἔξοχος στρατιωτικὸς ἀλλὰ καὶ δεξιώτατος . . . κλειδοκυμβαλιστής. Μέχρις ἐσχάτων, ὅτε εἶχε τὴν διεύθυνσιν τοῦ πρωσσικοῦ ἐπιτελείου, ὑπῆρχεν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς διευθύνσεως ἰδιαίτερον δωμάτιον καὶ κλειδοκύμβαλον ἐν αὐτῷ πρὸς χρῆσιν τοῦ Μόλτκε. Ὁ στρατάρχης ἐν στολῇ πάντοτε καὶ κομβωμένος μέχρι λαιμοῦ διήρχετο ὥρας τινὰς τῆς ἡμέρας κρούων τὰς ἀρίστας καὶ δυσκολωτάτας συνθέσεις τῶν μεγάλων μουσουργῶν ὧν πολλὰς καὶ ἀπεμνημόνευεν.

— Ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ τύπῳ λόγος γίνεται περὶ προσεχῶν ἀρραβώνων τοῦ πρίγκιπος Χριστιανοῦ τῆς Δανίας ἐγγόνου τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας καὶ ἀνεψιοῦ τοῦ ἡμετέρου Βασιλέως. Ἐπὶ τούτῳ ἀναγράφεται ὅτι ὁ νεαρὸς δανὸς πρίγκηψ εἶνε ὁ ὑψηλότερος εὐρωπαῖος ἡγεμονίδης. Ἐν τῷ ναῷ τοῦ Roskilde ὑπάρχει κίων ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχουσι σημειωθῇ τὰ ἀναστήματα τῶν ἡγεμόνων καὶ ἡγεμονιδῶν ὅσοι κατὰ καιροὺς ἐπεσκέφθησαν τὸν ναόν. Μεταξὺ τούτων τὴν κατωτάτην βαθμίδα κατέχει ὁ Χριστιανὸς Α' τῆς Δανίας, εἶτα Πέτρος ὁ Μέγας, μετ' αὐτὸν ὁ νῦν Τζάρος· ὑψηλότατος δ' ὅλων εἶνε ὁ νεαρὸς πρίγκηψ Χριστιανός, οὗ μικρὸν ὑπολείπεται ὁ πρίγκηψ Γεώργιος τῆς Ἑλλάδος.

— Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας κατηργήθησαν ἐν τῇ θυμοτυπίᾳ τῆς ἀγγλικῆς αὐλῆς αἱ κατὰ τοὺς ὤμους καὶ τὸν τράχηλον ἀνοικταὶ ἐσθῆτες.

— Ὁ τόσον οἰκτρῶς τελευτήσας Λουδοβίκος Β' τῆς Βαυαρίας εἶχεν ἐμπιστευθῆ ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του ἔγγραφα πολιτικὴν ἔχοντα σημασίαν εἰς νεανιδά τινα ἐκ Schwandorf. Ἡ νεᾶνις προτίθεται νῦν νὰ δημοσιεύσῃ τὸ περιεχόμενον τῶν ἐγγράφων, ἀλλ' ἡ βαυαρικὴ κυβέρνησις κατ' οὐδένα λόγον ἐπιτρέπει τοῦτο.

— Ἡ ἀξία τῶν καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον σιδηροδρόμων ὑπολογίζεται εἰς 12—15 δισεκατομμύρια, ἤτοι τὸ τριπλάσιον τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ νομισμάτων.

— Οἱ ἐμποροκοὶ στόλοι τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου σύγκεινται ἐν συνόλῳ ἐξ 66,995 πλοίων χωρητικότητος 34,683,800 τόννων· ἐκ τῶν πλοίων τούτων 11,435 κινοῦνται διὰ τοῦ ἀτμοῦ. Ἡ Εὐρώπη μόνη ἀριθμεῖ ἐν ὅλῳ 7,921 ἀτμοκίνητα καὶ 29,398 ἱστιοφόρα σκάφη. Ἐκ πάντων τῶν κρατῶν τῆς ὑφηλίου τὰ πλεῖστα ἐμπορικὰ πλοῖα ἀριθμεῖ ἡ Μεγάλη Βρεττανία: ἤτοι ἐν Εὐρώπῃ 4,829 ἀτμόπλοια καὶ 9,944 ἱστιοφόρα, καὶ ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἀποικίαις 272 ἀτμόπλοια καὶ 3,090 ἱστιοφόρα, ἐν ταῖς αὐστραλιακαῖς 465 ἀτμόπλοια καὶ 817 ἱστιοφόρα, ἐν ταῖς ἀσιατικαῖς καὶ ἀφρικανικαῖς 145 ἀτμόπλοια καὶ 487 ἱστιοφόρα. Ὥστε ὅλος ὁ ἐμποροκὸς στόλος τῆς Ἀγγλίας ἀποτελεῖται ἐξ 20,739 πλοίων. Μετὰ τὴν Ἀγγλίαν ἔρχονται αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς: 14,920 πλοῖα, εἶτα ἡ Νορβηγία 4,275 πλοῖα· μετ' αὐτὴν ἡ Γερμανία 2,812 πλοῖα· ἡ Ῥωσσία 2,774 πλοῖα· ἡ Γαλλία 2,690 πλοῖα. Ἐν τῇ ἀπογραφικῇ σημειώσει, ἐξ ἧς ἀναγράφομεν ταῦτα, ἡ Ἑλλὰς φέρεται ὡς ἔχουσα 1000 πλοῖα, ὧν 47 ἀτμοκίνητα.

— Εὑρέθη ἐν Τουρίνῳ ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Καβοὺρ μετὰ τοῦ ἐπιστηθίου φίλου αὐτοῦ Delarue. Ἡ ἀλληλογραφία αὕτη περιλαμβάνει 500 ἐπιστολὰς τὰ μάλα ἐνδιαφερούσας καὶ ἐν πολλοῖς διαφωτιζούσας σκοτεινὰ μέρη τοῦ βίου τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ.

— Ἐν χωρίῳ παρὰ τὴν γερμανικὴν πόλιν Ρουδόλσταδ ἀθιγγανὶς ἐπαίτις ἔτεκεν ἐν μέσῃ ὁδῷ δίδυμα. Ἡ ἄστεγος μήτηρ εὐθὺς μετὰ τὸν τοκετὸν ἔλουσεν ἰδίᾳ χειρὶ τὰ νεογέννητα ἐν τῷ ποταμῷ μεθ' ὅλον τὸ ἐπικρατοῦν δριμύτατον ψῦχος.

— Τὴν γιγαντιαίαν πρόοδον τῆς Ἰαπωνίας ἐν τῷ πολιτισμῷ καταδεικνύει καὶ τοῦτο ὅτι τὴν σήμερον ἐκδίδονται ἐν αὐτῇ 575 ἡμερήσια καὶ ἑβδομαδιαῖα φύλλα, ἐνῷ πρὸ δεκαοκτὼ μόλις ἐτῶν ἐξεδίδετο ἡ πρώτη ἰαπωνικὴ ἐφημερίς.

— Προσεχῶς ἄρχεται ἐν Πετρουπόλει ἡ οἰκοδομὴ νέου μεγάλου θεάτρου· ἡ πρὸς ἀνέγερσιν αὐτοῦ δαπάνη ὑπελογίσθη εἰς ἑπτὰ ἑκατομμύρια ρουβλίων.

— Καὶ ἄλλος ἀγὼν γυναικείου κάλλους διὰ τὸ προσεχὲς θέρος προκηρύσσεται ἐν Δανίᾳ, ἐν τοῖς λουτροῖς τοῦ Κλάμπενβοργ παρὰ τὴν Κοπεγχάγην. Μεγάλα χρηματικὰ βραβεῖα θὰ δοθῶσιν εἰς τὰς καλλίστας τῶν ἀγωνισθησομένων, ὧν ἡ ἡλικία ὁρίζεται μεταξὺ 16 καὶ 30 ἐτῶν. Ἡ ἀγωνόδικος ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς ζωγράφου, ἑνὸς γλύπτου, ἑνὸς ἰατροῦ καὶ δύο ἰδιωτῶν ἐντριβῶν περὶ τὴν γυναικείαν καλλονήν.

— Μικρά τις νῆσος ἐν τῷ βορείῳ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ ἤρχισεν ἀπό τινος χρόνου νὰ βυθίζεται βαθμηδόν. Οὕτως ἐνῷ ἄλλοτε τὸ μῆκος αὐτῆς ἦτο 40 μιλλίων, τὴν σήμερον ἠλαττώθη εἰς 19 ½ μίλλια, ἐκ δὲ τοῦ πλάτους αὐτῆς ὑπελήφθη μόλις ¼ μιλλίου ἐκ τῶν 4 μιλλίων. Δύο φάροι ἐκτισμένοι παρὰ τὴν ἀκτὴν ἐβυθίσθησαν, πιστεύεται δὲ ὅτι μετ' οὐ πολὺ πᾶσα ἡ ξηρὰ θὰ καλυφθῇ ὑπὸ τοῦ ὕδατος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΛΟΓΟΣ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

Νεανίας τις αὐτοκτόνησεν ἐσχάτως ἐν Βερολίνῳ διὰ πολυκρότου. Ὁ λόγος δὲ τῆς αὐτοκτονίας αὐτοῦ εἶνε ἀληθῶς πρωτοφανής. Ὁ νεανίας εἶχε σχέσεις μετά τινος οἰκογενείας, παρὰ τῇ ὁποίᾳ διήρχετο τὰς ἑσπέρας του· συνήντα δ' ἐκεῖ τρεῖς νεανίδας, τὴν κόρην τῆς οἰκογενείας καὶ δύο φίλας της. Αἴφνης καὶ ἄνευ φανερᾶς αἰτίας κατέστη ἀπό τινος σκεπτικός, πολλάκις δ' ἔπιπτεν εἰς βαθυτάτην μελαγχολίαν· ἐρωτώμενος οὐδεμίαν ἔδιδεν ἐξήγησιν τῆς θλιβερᾶς καταστάσεώς του. Καὶ οὐδεὶς θα ἐμάντευε καὶ μετὰ τὸν οἰκτρὸν θάνατόν του τὸ μυστικόν, ἂν μὴ ἀπεκάλυπτεν αὐτὸ ἐπιστολὴ εὑρεθεῖσα μεταξὺ τῶν ἐγγράφων του καὶ ἔχουσα ὡς ἑξῆς:

«Ἀγαπῶ καὶ τὰς τρεῖς κόρας μετ' ἴσης ἀγάπης, καὶ ἐπειδὴ μὴ ὢν Τοῦρκος δὲν δύναμαι νὰ συζευχθῶ καὶ τὰς τρεῖς, ὅπως ἀποφύγω δεινότερα κακά, προτιμῶ νὰ λύσω τὸ περίπλοκον τοῦτο ζήτημα ὡς ὁ Ἀλέξανδρος τὸν γόρδιον δεσμόν!»

Ἔρως διπλοῦς εἶνε πρᾶγμα ὄχι τόσον σπάνιον, ἀλλ' ἔρως τριπλοῦς καὶ τοιαύτης ἐντάσεως τὸ πρῶτον νῦν ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐρωτικὰ χρονικά.

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ ΑΝΕΥ ΥΠΗΡΕΤΩΝ

Ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς ἑστιατορίοις ἤρχισαν νὰ ἐκλείπωσι κατὰ μικρὸν οἱ ὑπηρέται, κάλλιστα ἀντικαθιστάμενοι διὰ μηχανικῆς ἐργασίας ὡς ἑξῆς.

Ἡ αἴθουσα τοῦ ἑστιατορίου περιέχει πολλὰ μικρὰ τραπέζια ἠριθμημένα, ἕκαστον δὲ τούτων συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ μαγειρείου ἀπ' εὐθείας διὰ σιδηροδρομικῆς γραμμῆς παρεμφεροῦς πρὸς τὰς τῶν μεγάλων σιδηροδρόμων, ἀλλὰ φυσικῷ τῷ λόγῳ πολὺ μικροτέρας. Ἐπὶ ἑκάστης τραπέζης ὑπάρχουσι πρὸς τούτοις διάφορα κομβία ἠλεκτρικῶν κωδώνων ἐπὶ ἑκάστου δὲ κομβίου τὸ ὄνομα ἑνὸς φαγητοῦ ἢ ἑνὸς ποτοῦ. Ἐκλέγει τις τὰ φαγητὰ καὶ τὰ ποτὰ ἅτινα ἐπιθυμεῖ καὶ πιέζει τὰ φερώνυμα κομβία, δι' ὧν μεταδιβάζονται αἱ διαταγαὶ εἰς τὸ μαγειρεῖον. Μετ' ὀλίγον πινάκια τροχοφόρα κυλιόμενα ἐπὶ τῶν μικρῶν σιδηρῶν ῥάβδων φέρουσι τὰ παραγγελθέντα καὶ τὸν λογαριασμόν, ὅστις ἐξοφλεῖται ὑπὸ τοῦ ταμίου κατὰ τὴν ἔξοδον.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ

Μυθώδης εἶνε ἡ ἐπιδεικνυομένη πολυτέλεια τῶν βαθυπλούτων ἀμερικανῶν ὁσάκις δίδουσιν χορεὺς ἢ γεύματα. Εἰς χορὸν γινόμενον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ παρά τινι ἑκατομμυριούχῳ τραπεζίτῃ ὁλόκληροι οἱ τοῖχοι τῶν αἰθουσῶν ἦσαν ἐπεστρωμμένοι διὰ ῥόδων. Πρὸς τοῦτο ἐδαπανήθησαν δεκακισχίλια δολλάρια, ἤτοι ὑπὲρ τὰς πεντήκοντα χιλιάδας δραχμῶν! Ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐν γεύματι τὰ δελτία τῶν φαγητῶν (Menus) ἦσαν ἐξηρτημένα ἀπὸ χρυσοῦς καὶ ἀδαμαντοκοσμήτους ἁλύσεις. Ἑκάστη τούτων ἠξίζε χίλια δολλάρια καὶ οἱ συνδαιτημόνες ἀνήρχοντο εἰς τριάκοντα δύο τὸν ἀριθμόν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Κήτημα προτιμήσεως.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ πᾷς νὰ δανεισθῇς χρήματα ἀπὸ ἕνα τιποτένιον;

— Φίλε μου, ὅταν ἔχῃς ἀνάγκην χρημάτων καλλίτερα νὰ πηγαίνῃς 'ς ἕνα τιποτένιον ποῦ σοῦ δίνει πικρὰ 'ς ἕνα καθὼς πρέπει ἄνθρωπο ποῦ δέν σου δίνει.

Ἡ ἡλικία τῶν γυναικῶν.

Ἡ σκηνὴ ἐντὸς τοῦ τραμβάυ.

Τρεῖς κυρίαι ἵστανται ἔξω ὄρθιαι, μὴ ὑπαρχούσης θέσεως κενῆς.

Εἷς κύριος ἐγείρεται καὶ φιλοφρονηματικώτατα:

— Μία θέσις διὰ τὴν πλέον ἡλικιωμένην ἀπὸ τὰς κυρίας.

Αἱ κυρίαι μένουν ἀκίνητοι.

Ὁ κύριος προσκλίνεται καὶ κάθηται πάλιν εἰς τὴν θέσιν του.

Κέρδος χρόνου.

Ὁ μικρὸς Νίκος περιπατεῖ μετὰ τῆς τροφοῦ του ἔξω εἰς τὸν ἐλαιῶνα.

— Ἂν ἔβγῃ κανένας λύκος τί θὰ κάνῃς, ντάντά;

— Δεν ἔχει λύκους ἐδῶ παιδί μου, μὰ κι' ἂν ἔβγαινε κανένας δὲν θὰ τὸν ἄφινα νὰ σὲ πειράξῃ, θὰ ἔμπαινα ἐγὼ 'μπροστά.

— Ναί, ντάντά! καὶ ὡς ποῦ νὰ φάῃ ἐσένα ὁ λύκος ἐγὼ θὰ πρόφταινα νὰ φύγω.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Δὲν ἔτυχέ ποτε νὰ παραπονεθῆτε εἰς τὸν ῥάπτην σας ὅτι αἱ χειρίδες τοῦ ἐνδύματός σας εἶνε ἄνισοι, ἤτοι μακροτέρα ἡ ἀριστερὰ τῆς δεξιᾶς; Ὁ ῥάπτης διεμαρτυρήθη, διισχυρίσθη ὅτι ἔκοψεν ἴσας καὶ ἀπαραλλάκτους τὰς δύο χειρίδας· σεῖς δὲ οὔτε ἐδώκατε πίστιν εἰς τὰς δικαιολογίας του. Καὶ ὅμως ἐκεῖνος ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν, τὸ δὲ πταῖσμα ἦτο ἰδικόν σας. αἱ χειρίδες ἦσαν ἴσαι, αἱ χεῖρές σας εἶνε ἄνισοι. Μὴ ἐκπλήττεσθε διὰ τοῦτο καὶ μὴ θορυβῆσθε νομίζοντες ὅτι εἶσθε ἀνάπηροι. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἔχουσι τὴν δεξιὰν χεῖρα μακροτέραν τῆς ἀριστερᾶς, ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀρταξέρξου ὅστις καὶ μακρόχειρ διὰ τοῦτο ἐκλήθη. Ἀσυμμετρία τις ὑπάρχει καὶ εἰς τοὺς πόδας, ἀλλὰ οὐχὶ ὁποία εἰς τὰς χεῖρας εὐτυχῶς, διότι ἂν οὕτως εἶχεν οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐχώλαινον βαδίζοντες.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1889 — 1671